

VEGETATIVNI ORGANI BILJKE

Stablo

M. Sc. **Mijat S. Božović**

Prirodno-matematički fakultet, Podgorica

Oktobar 2011.

STABLO

- Stablo je biljni organ radijalne simetrije i neograničenog rasteanja, na kojem se obrazuju listovi a u njihovom pazuhu pupoljci;
- Osnovne funkcije tipičnog nadzemnog stabla su:
  - uvećanje površine putem grananja,
  - obrazovanje listova i njihovo što bolje iznošenje na svjetlost,
  - posredovanje u kretanju materija između korijena i lista i obratno i
  - obrazovanje cvjetova preko kojih dolazi do polnog razmnožavanja.

STABLO

Forma i tipovi stabla

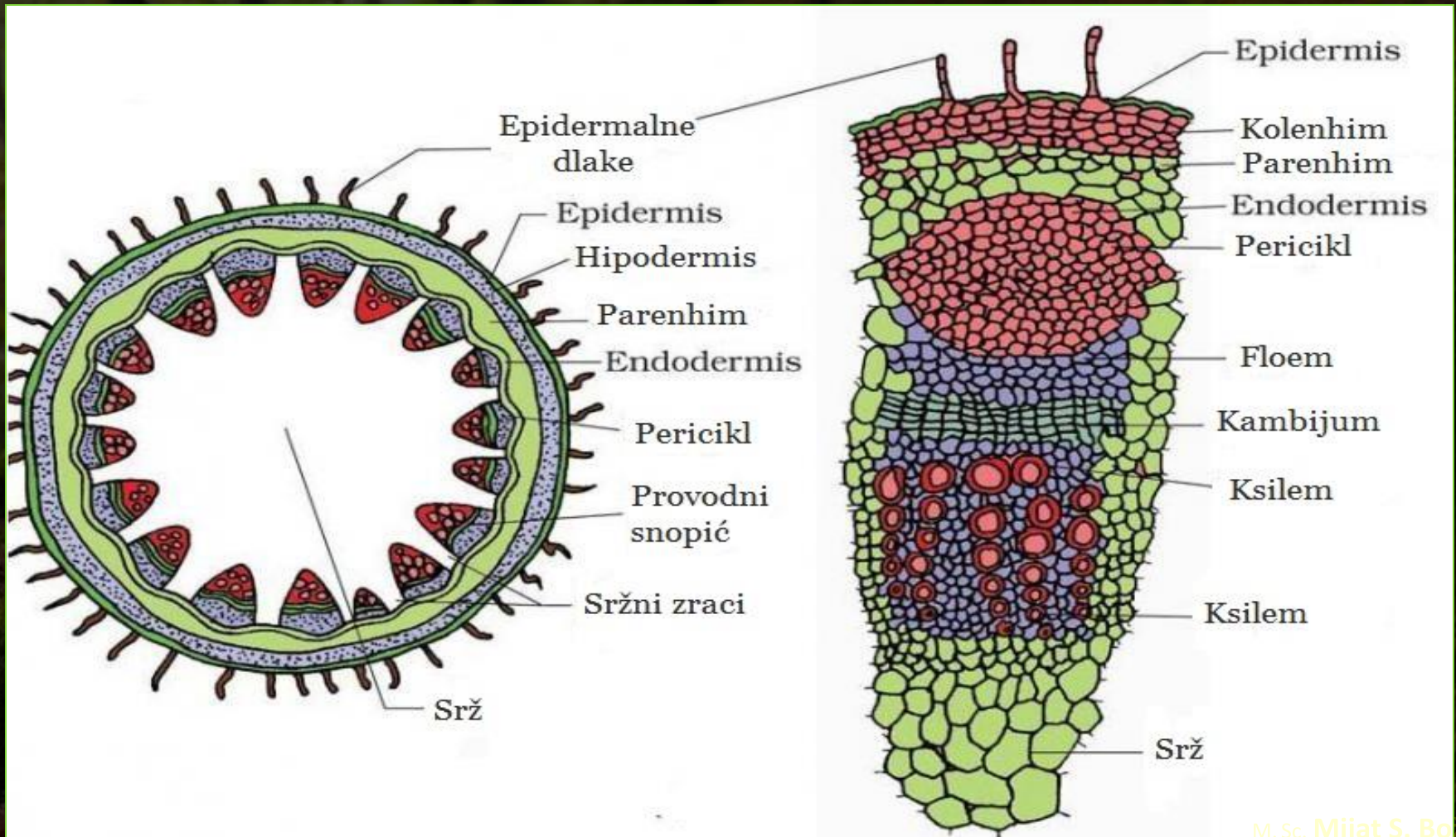
STABLO

Anatomska građa stabla

- Stabla *Pinopsida* i *Magnoliopsida* mogu imati primarnu i sekundarnu građu, dok stabla *Liliopsida* imaju samo primarnu

STABLO

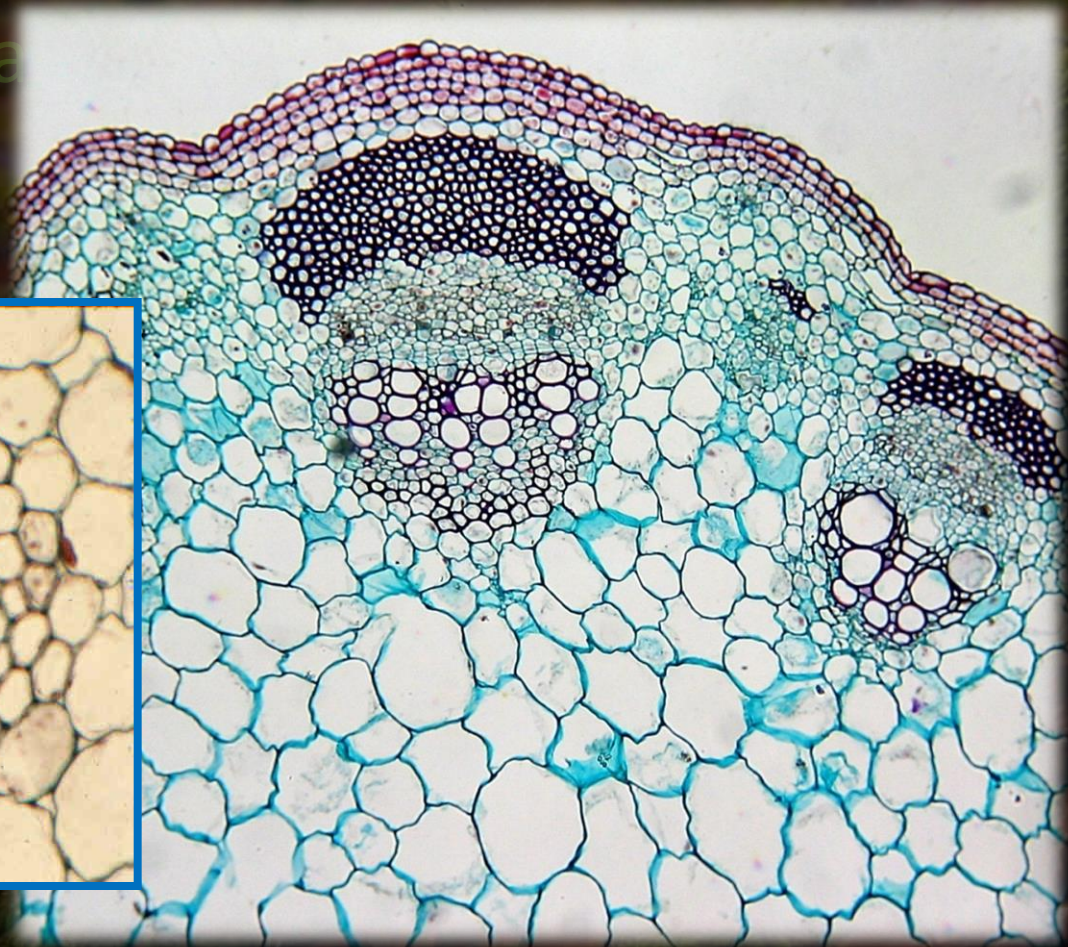
Primarna građa stabla dikotiledonih biljaka

STABLO

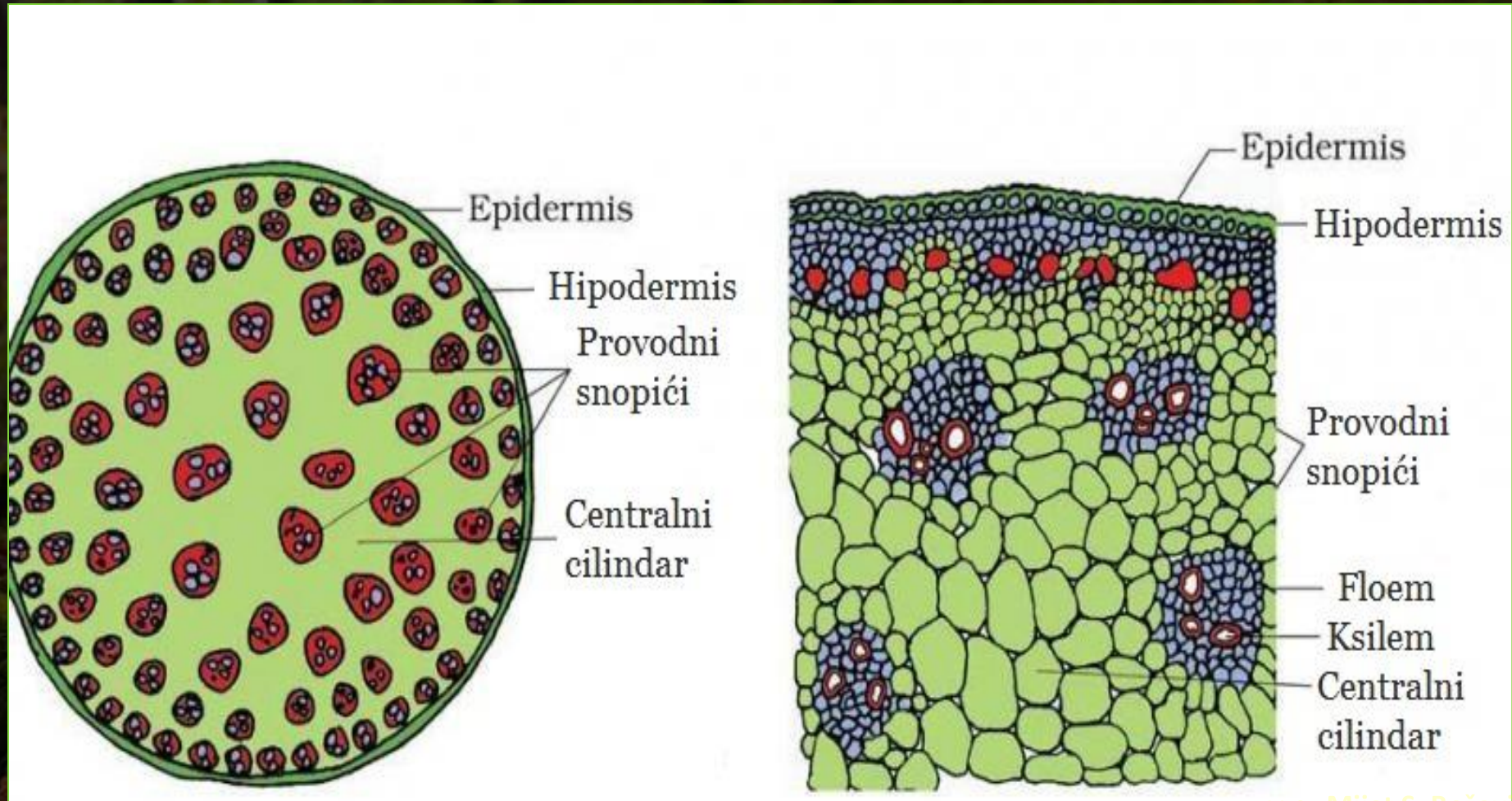
Anatomska građa sta

Primarna građa stabla
dikotiledonih biljaka

STABLO

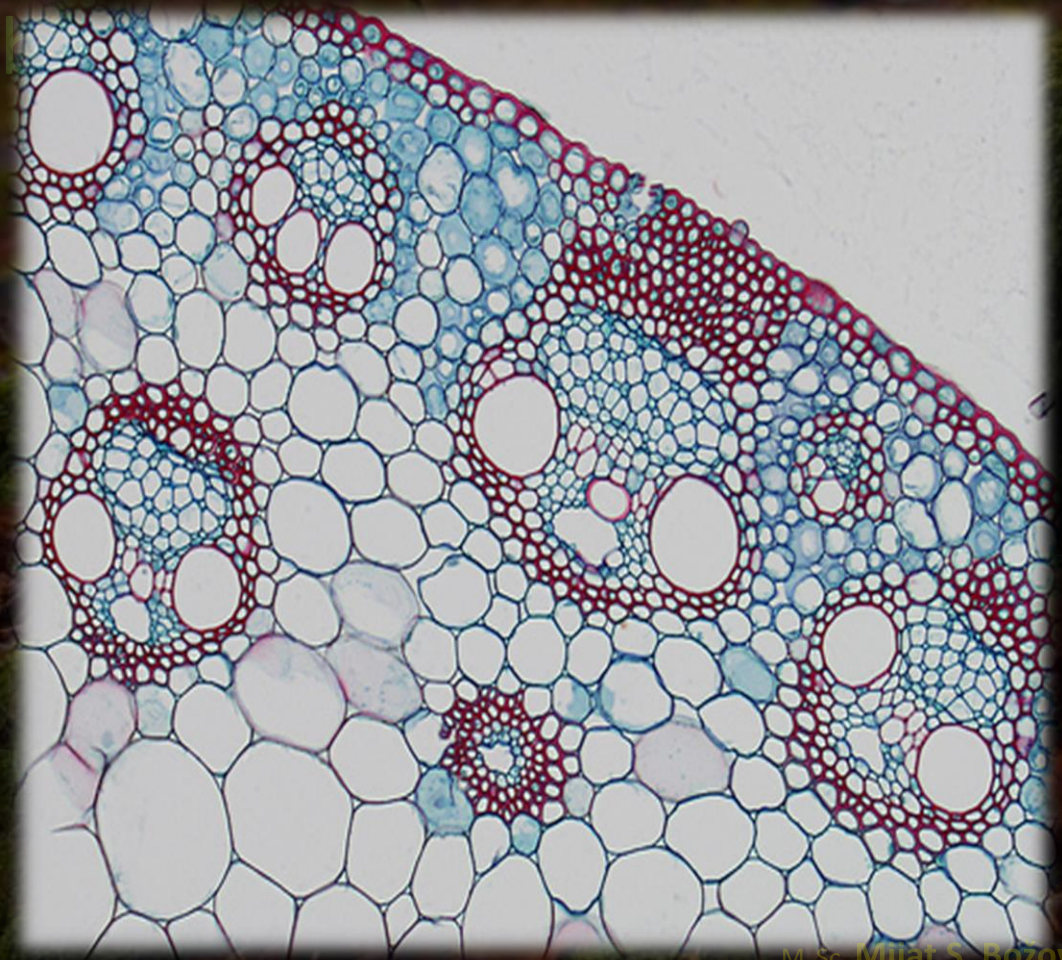
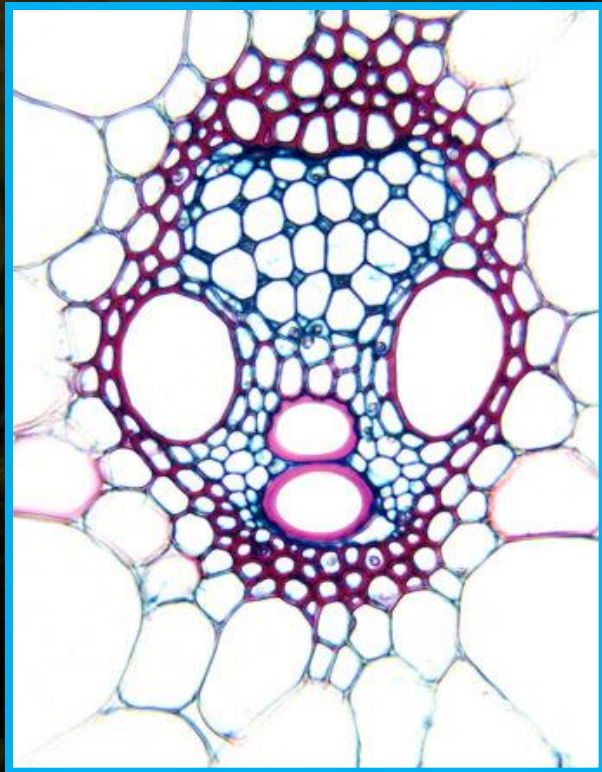
Primarna građa stabla monokotiledonih biljaka

STABLO

Anatomska građa stabla

Primarna građa stabla
monokotiledonih biljaka

Sekundarno debljanje stabla

STABLO

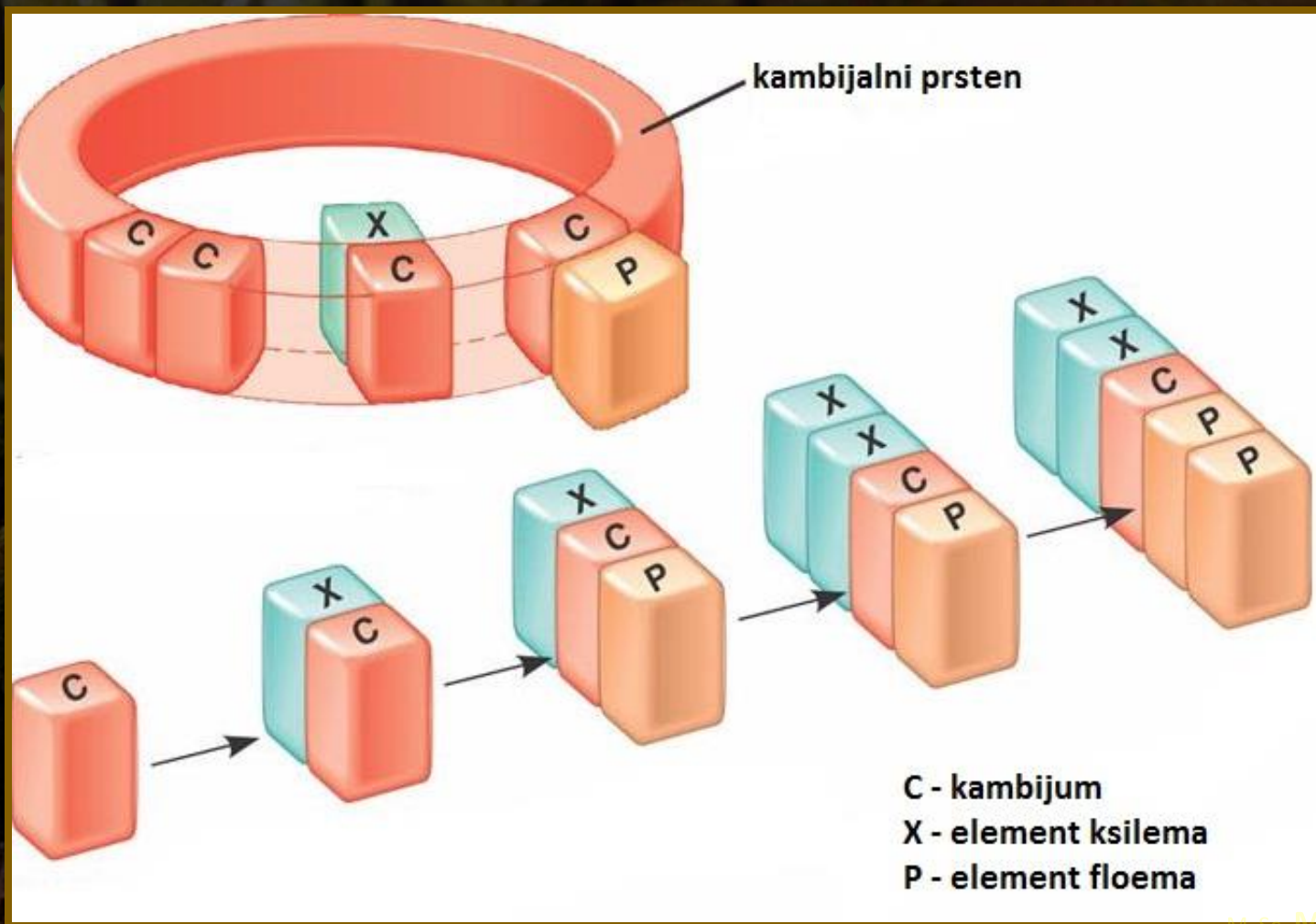
Anatomska građa stabla

- Sekundarno debljanje se vrši djelovanjem meristemskog tkiva **kambijuma** koji na poprečnom presjeku ima izgled zatvorenog prstena;
- Kambijalne ćelije se dijele uzdužno tandencijalno – jedna od dvije nastale ćelije ostaje kambijalna (zadržava sposobnost diobe) a druga se diferencira u elemente **sekundarnog drveta** ili **sekundarne kore** (zavisno od toga da li je odvojena prema centru ili prema periferiji stabla).

Sekundarno debljanje stabla

STABLO

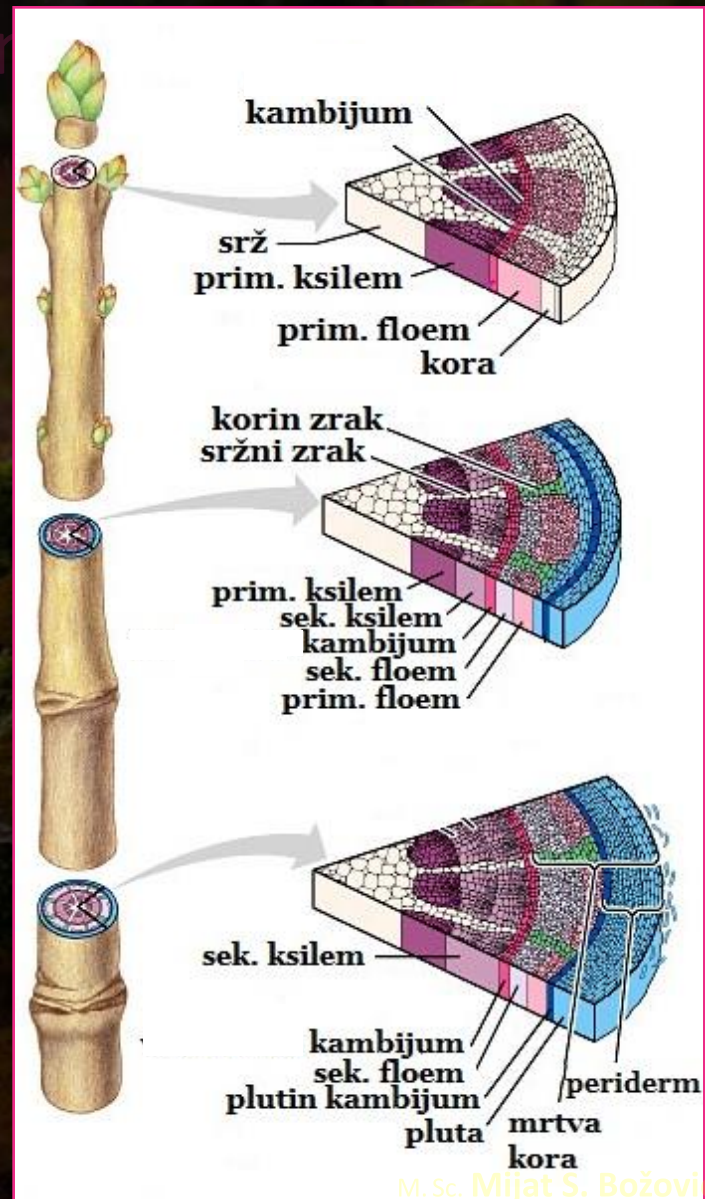
Anat

Sekundarno

STABLO

Anatomska građa stabla

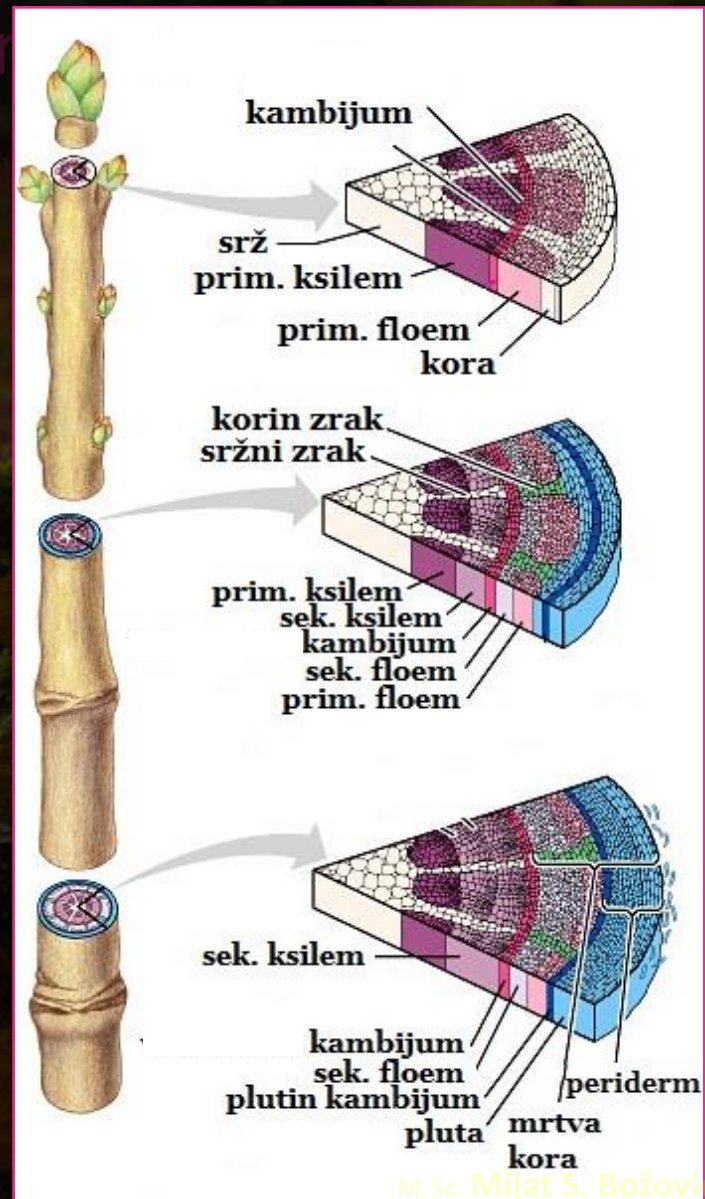
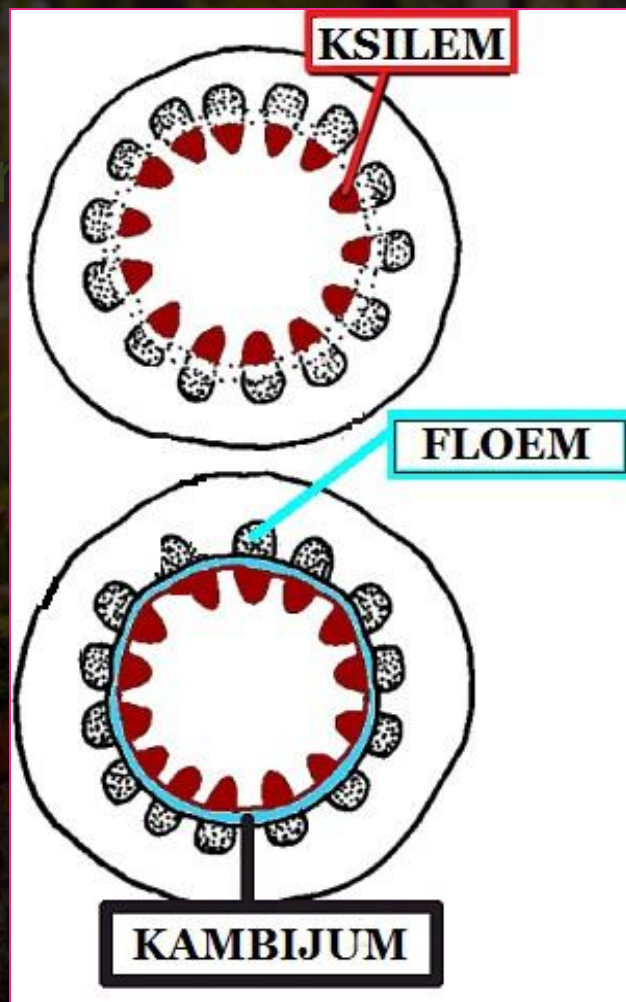
M. sc. Mijat S. Božović

Priradno-matematički fakultet, Podgorica

Sekundarno

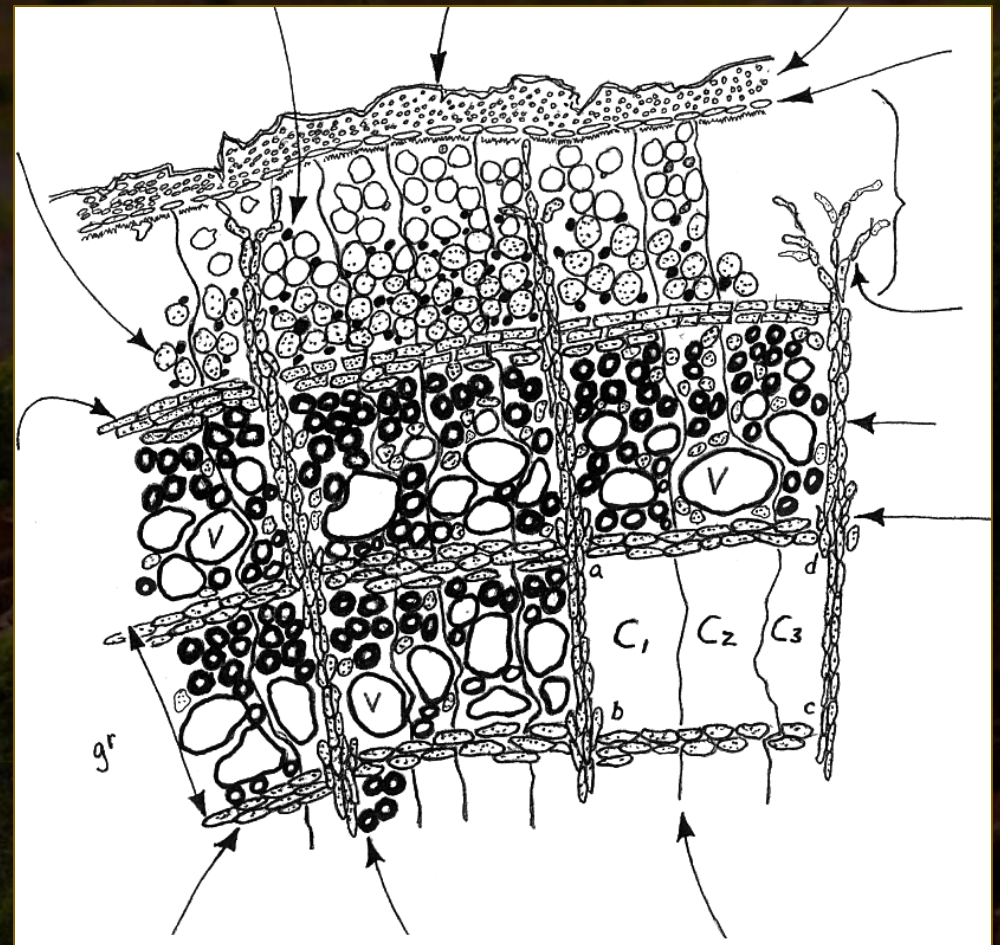
STABLO

Anatomska građa

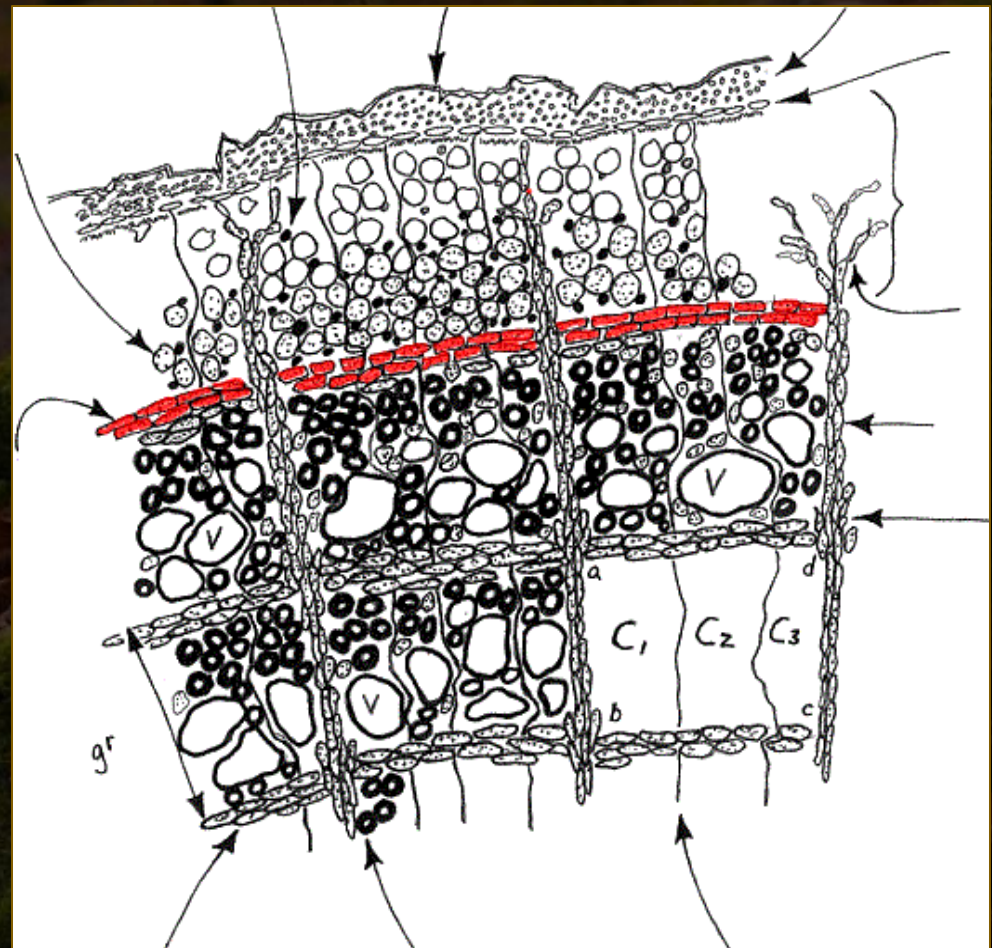
STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

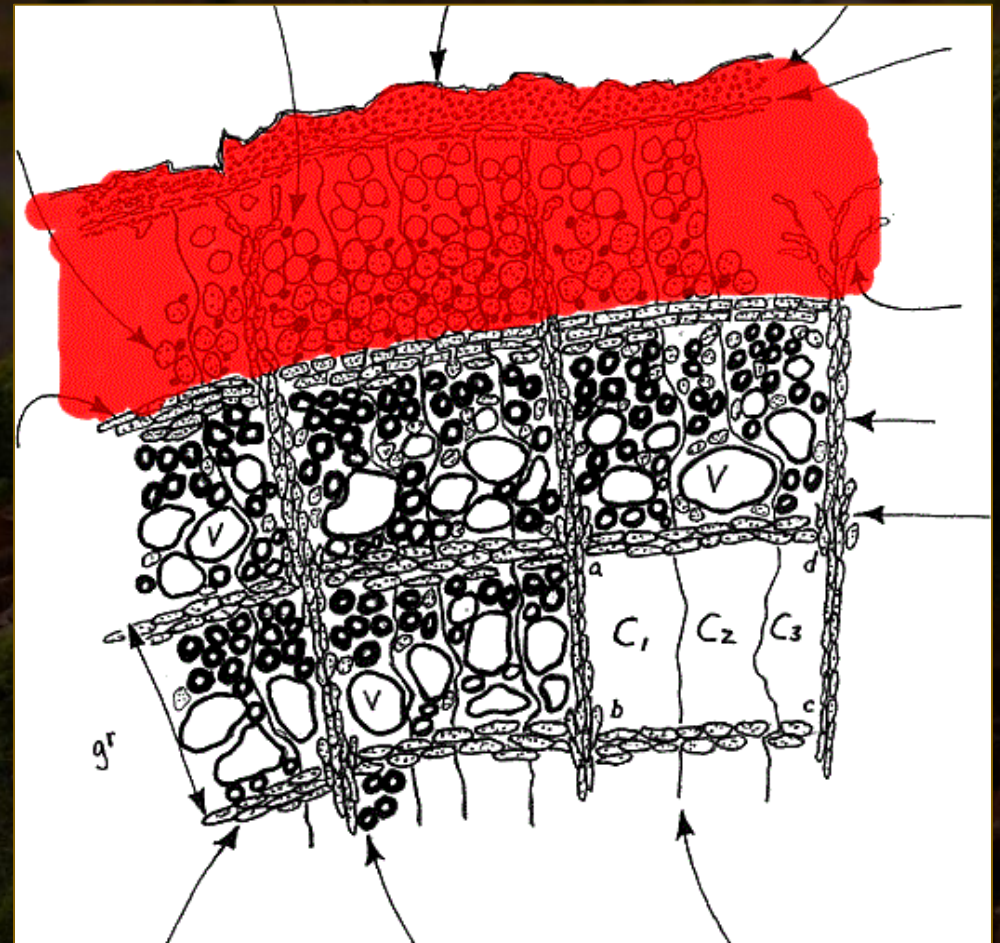
STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

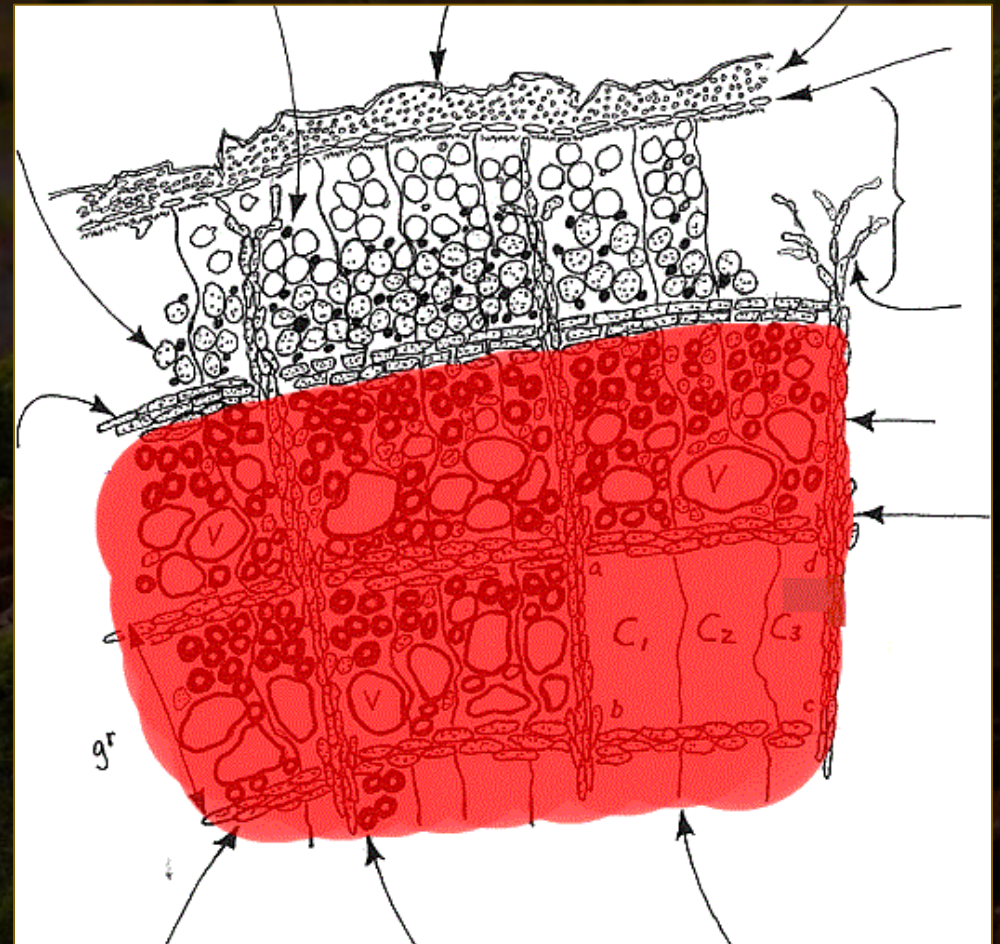
STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

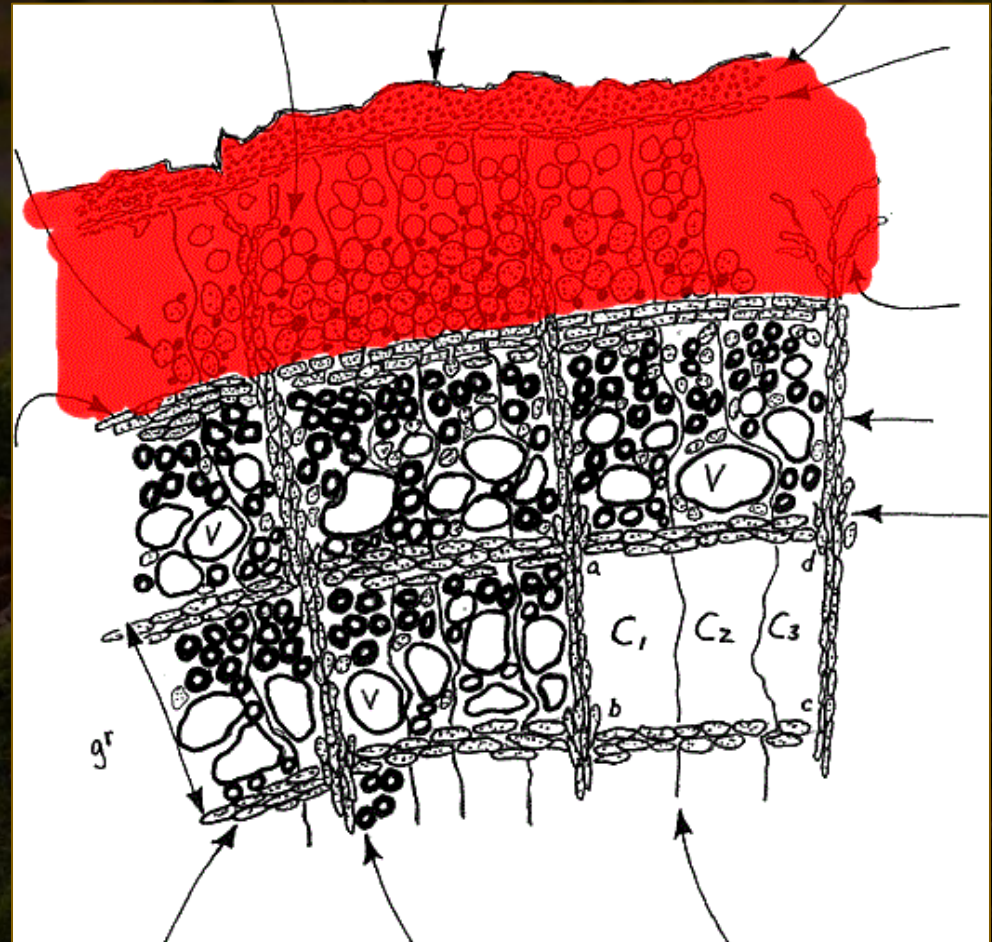

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

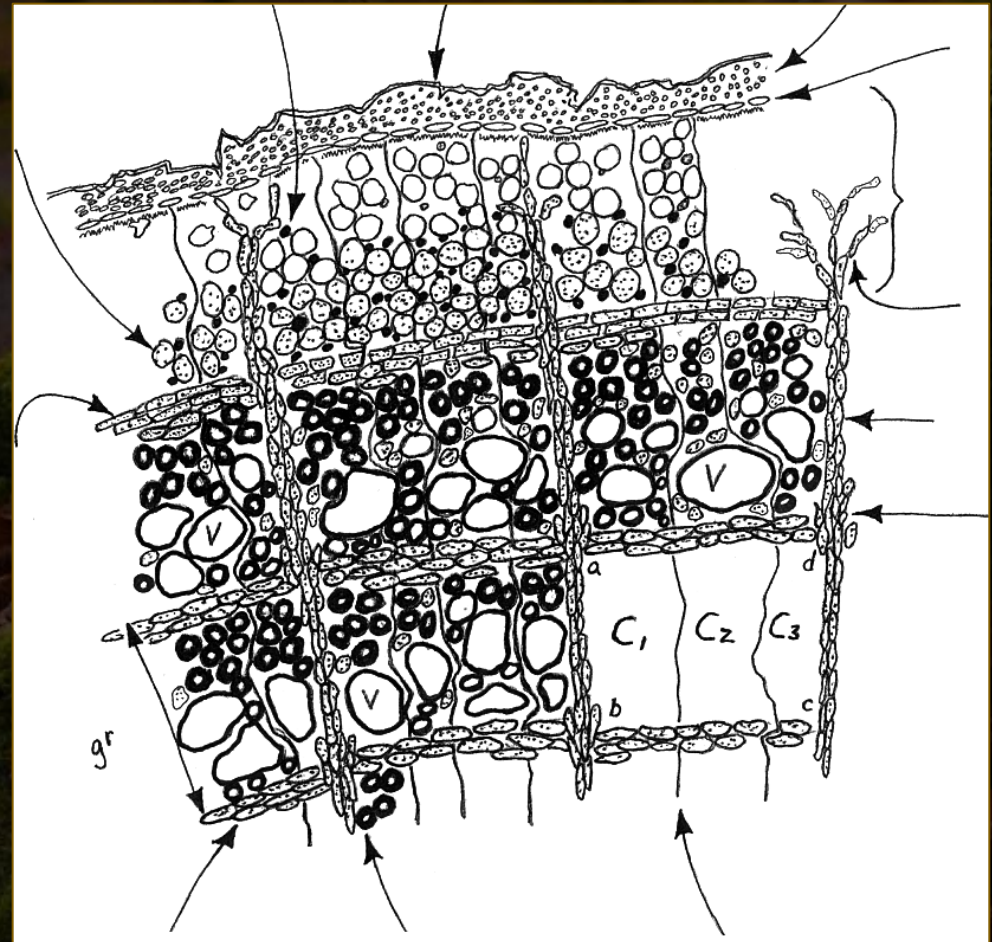
- Kora podrazumijeva **sva** tkiva koja kambijum odvaja prema periferiji stabla.
- Funkcije kore su:
  - *provođenje materija od lista do korijena,*
  - *magacioniranje organske materije.*

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

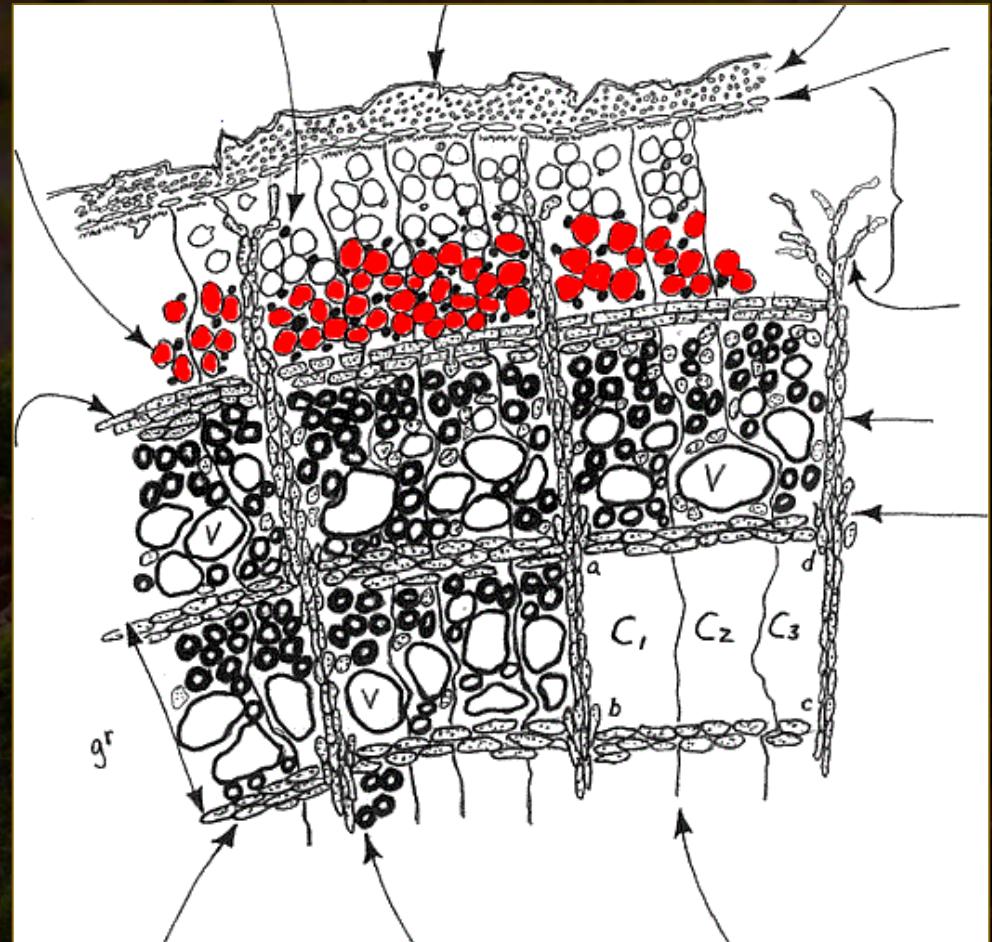
- Koru čine sljedeća tkiva:
  - provodno tkivo – sitaste cijevi i ćelije pratilice
  - mehanička tkiva – likina vlakna i sklereidi
  - tkiva za magacioniranje – likin parenhim

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

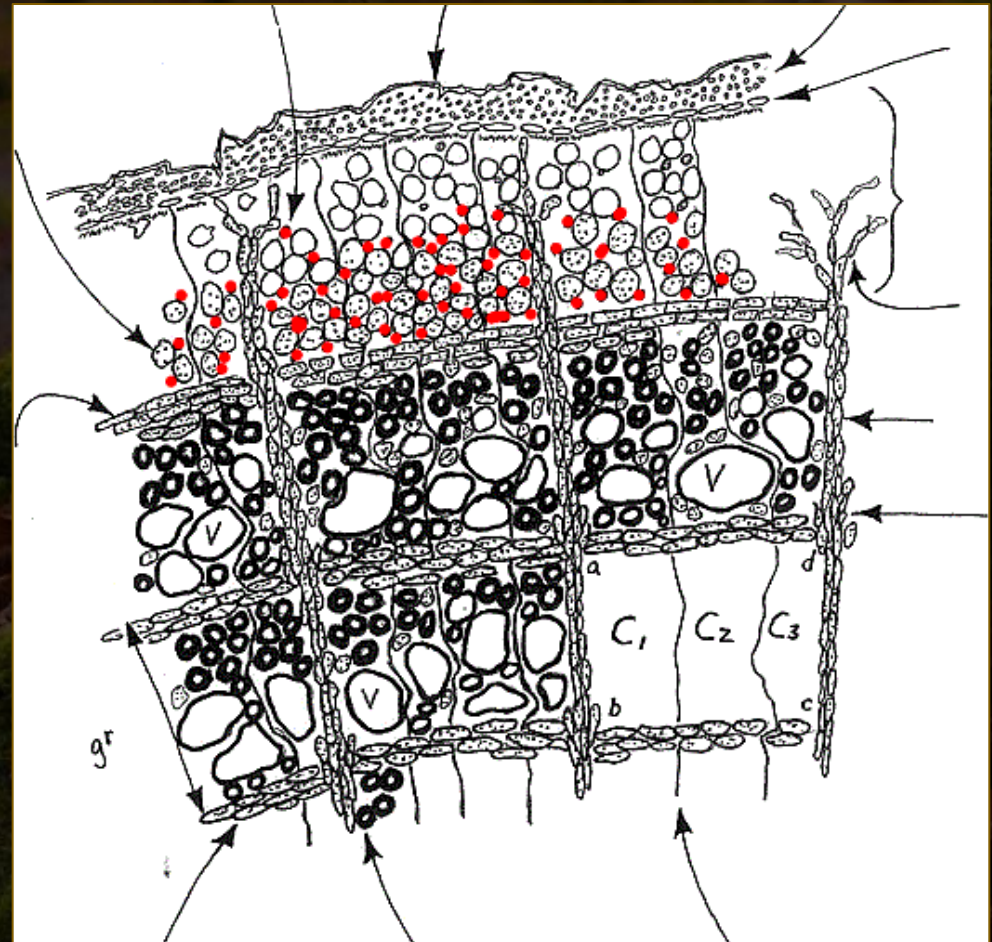
- Koru čine sljedeća tkiva:
  - **provodno tkivo** – sitaste cijevi i ćelije pratilice
  - mehanička tkiva – likina vlakna i sklereidi
  - tkiva za magacioniranje – likin parenhim

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

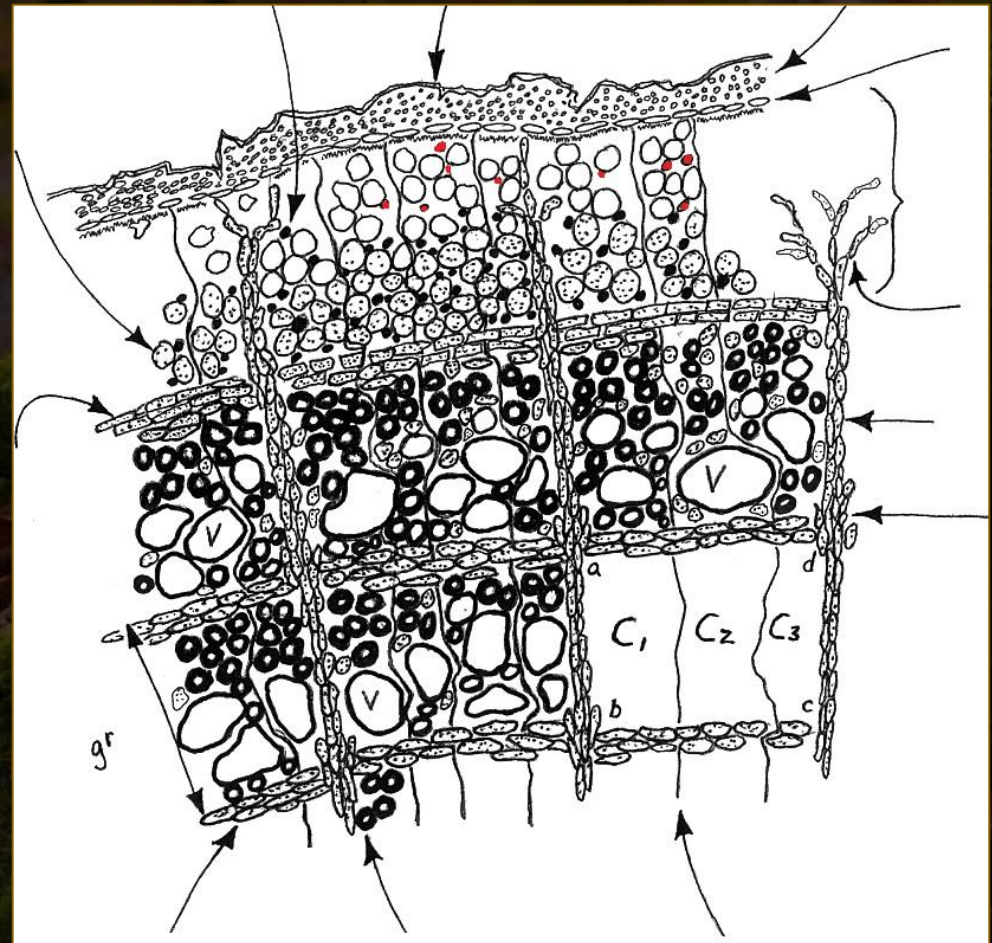
- Koru čine sljedeća tkiva:
  - **provodno tkivo** – sitaste cijevi i ćelije pratilice
  - mehanička tkiva – likina vlakna i sklereidi
  - tkiva za magacioniranje – likin parenhim

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

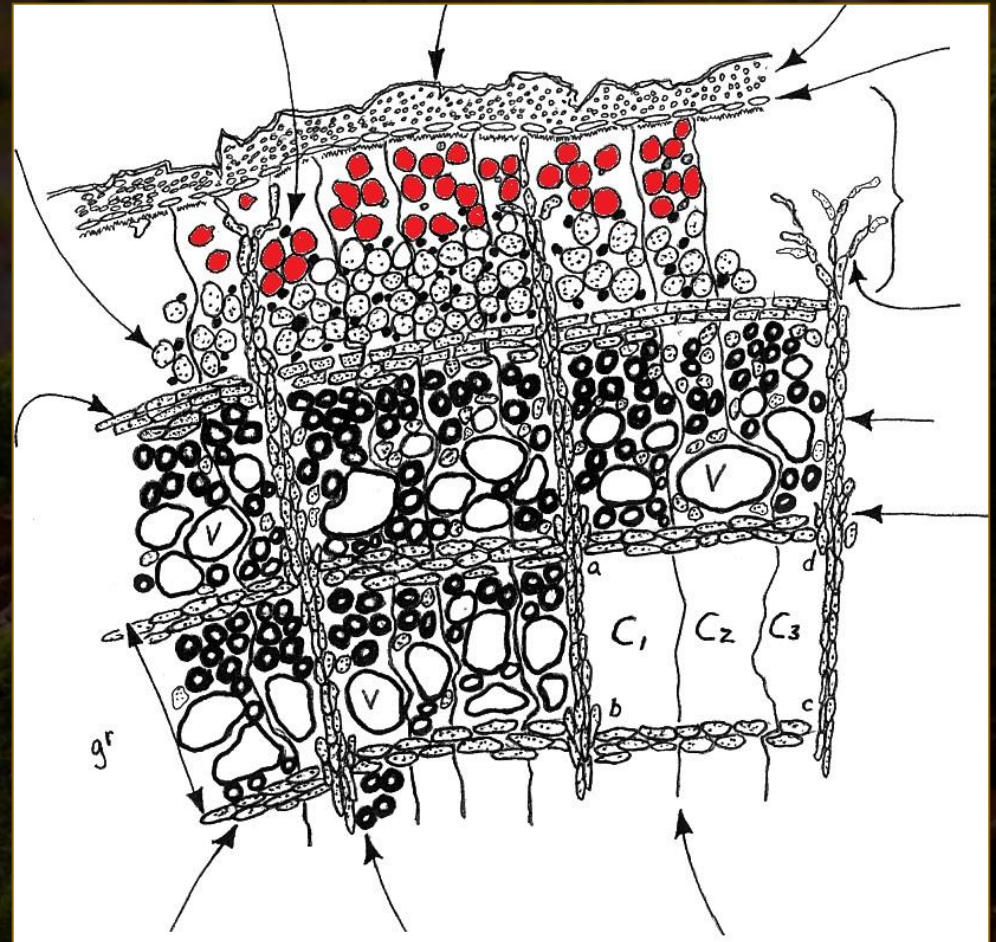
- Koru čine sljedeća tkiva:
  - provodno tkivo – sitaste cijevi i ćelije pratilice
  - **mehanička tkiva** – likina vlakna i sklereidi
  - tkiva za magacioniranje – likin parenhim

STABLO

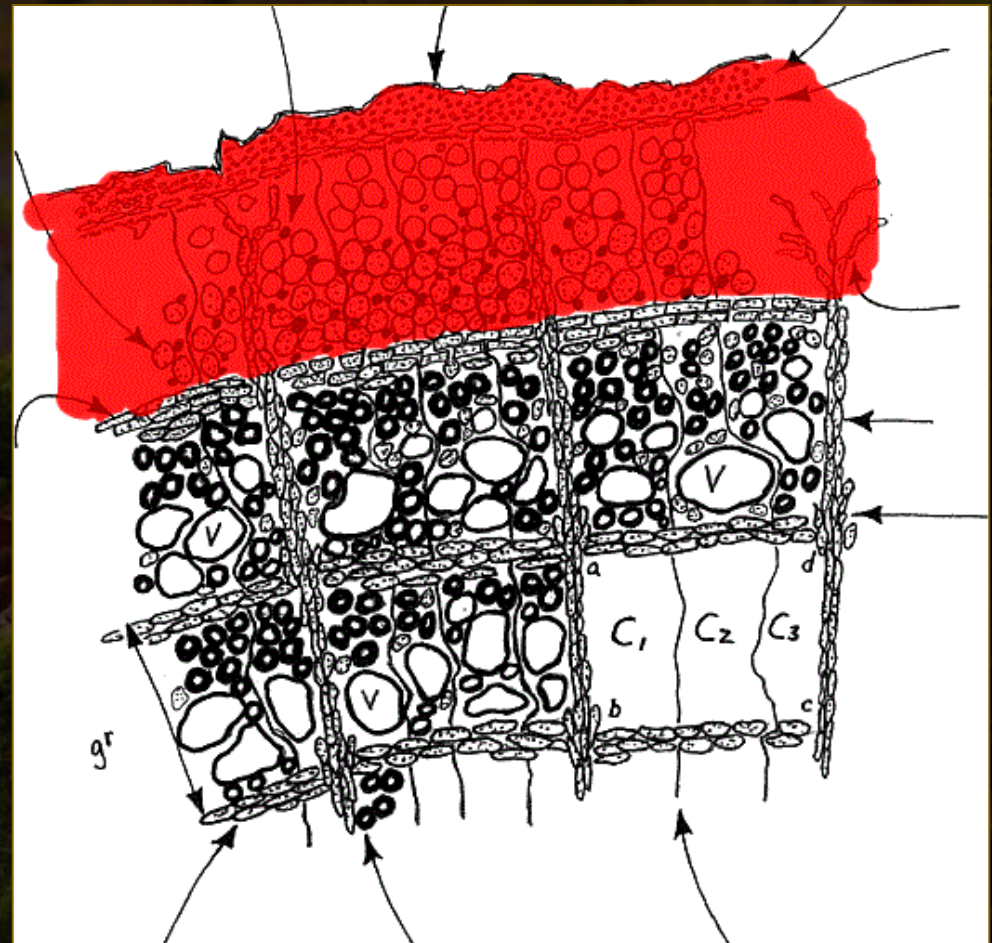
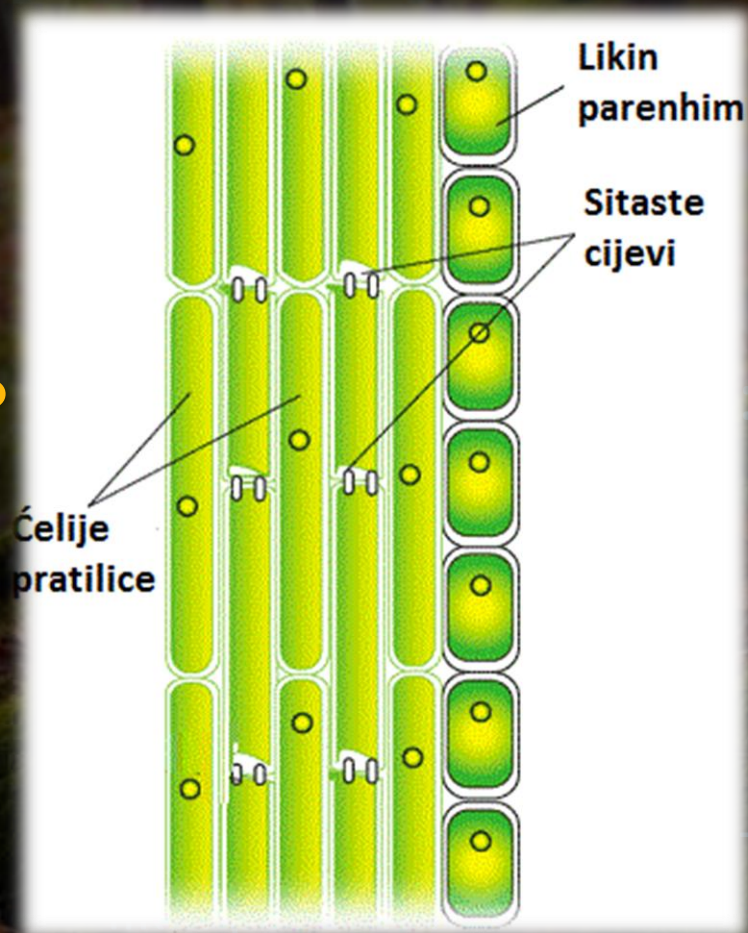
Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

- Koru čine sljedeća tkiva:
  - provodno tkivo – sitaste cijevi i ćelije pratilice
  - mehanička tkiva – likina vlakna i sklereidi
  - tkiva za magacioniranje – likin parenhim

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

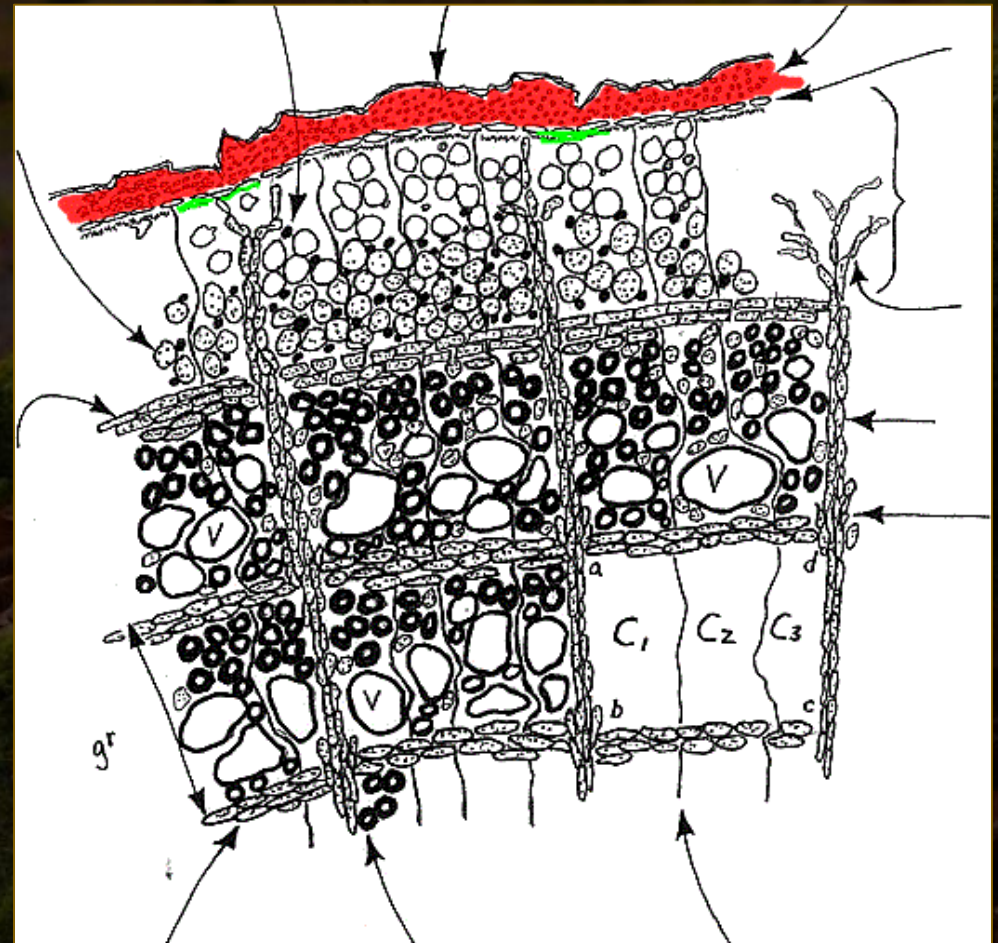
STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

Spoljna kora:
periderm
(pluta, felogen i feloderm)

Srednja kora:
primarna kora

Unutrašnja kora:
sekundarna kora

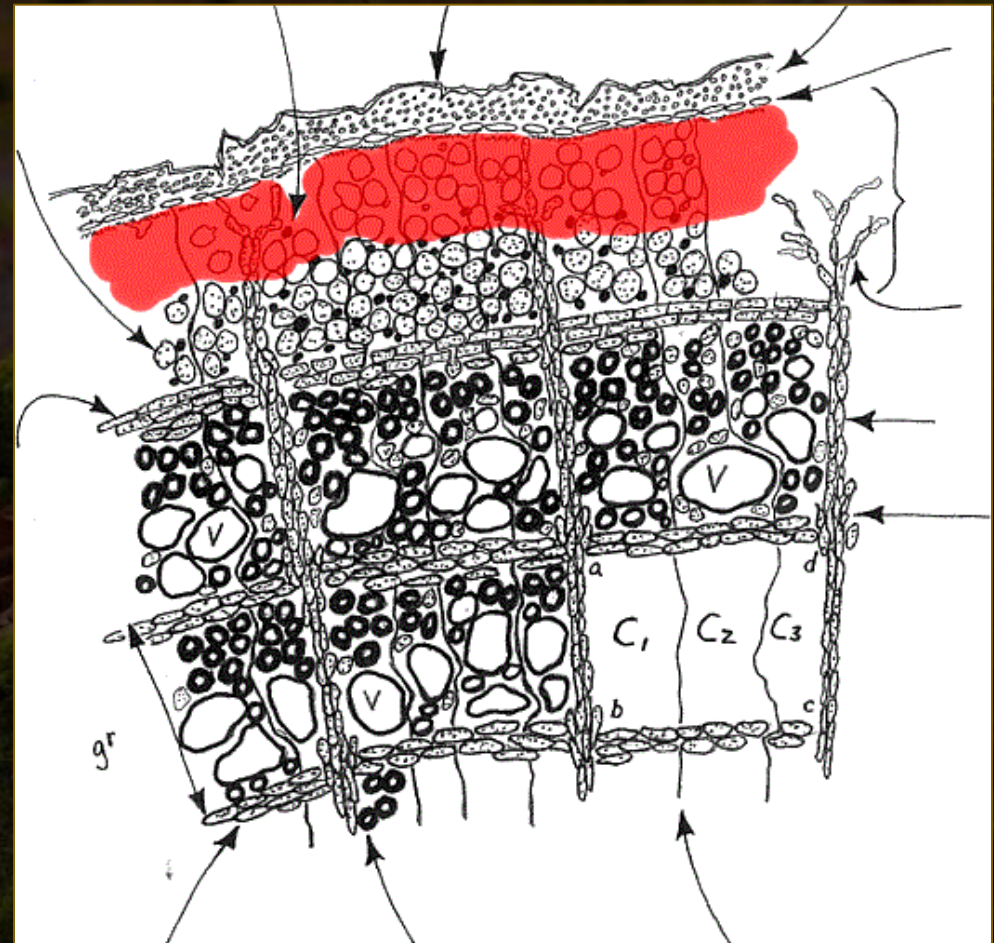
STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

Spoljna kora:
periderm
(pluta, felogen i feloderm)

Srednja kora:
primarna kora

Unutrašnja kora:
sekundarna kora

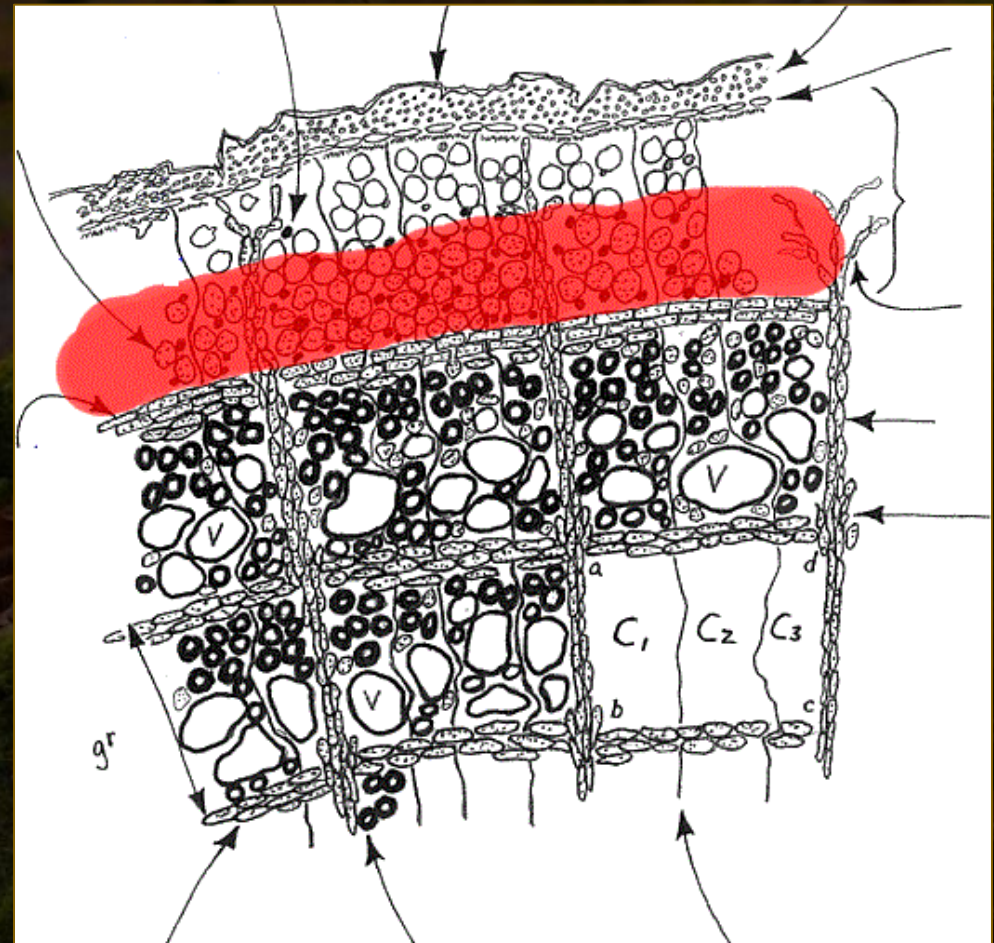
STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

Spoljna kora:
periderm
(pluta, felogen i feloderm)

Srednja kora:
primarna kora

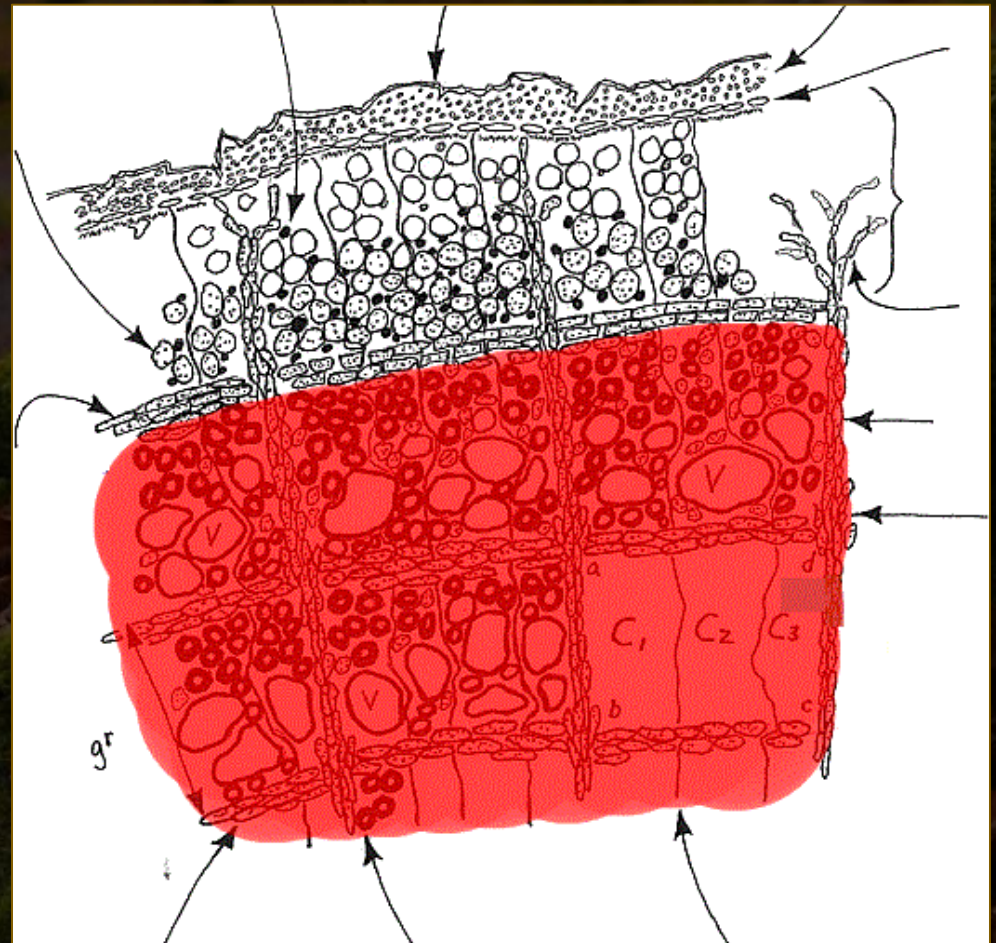
Unutrašnja kora:
sekundarna kora

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

- Drvo podrazumijeva **sva tkiva koja kambijum odvaja prema centru stabla.**
- Svi elementi su **lignifikovani!**
- Funkcije drveta su:
  - *provođenje materija od korijena do lista,*
  - *davanje čvrstine stablu i*
  - *magacioniranje organske materije.*

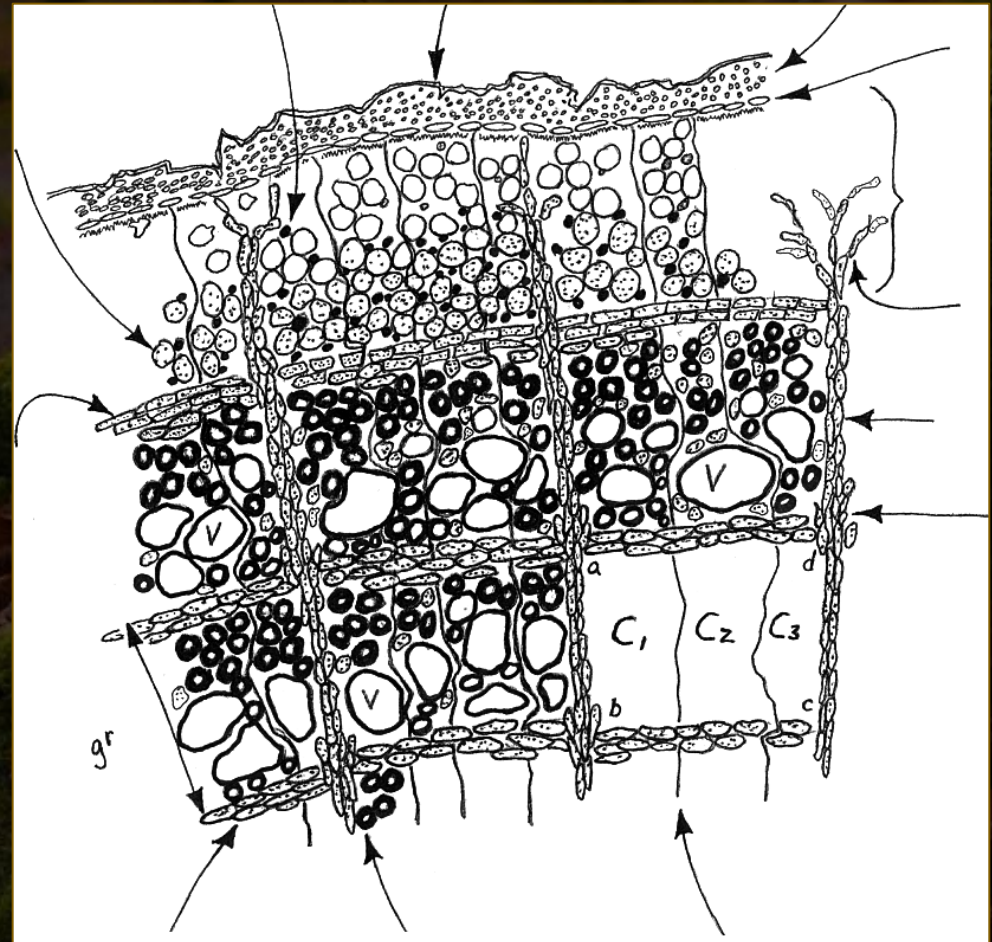

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

Drvo je izgrađeno od sljedećih tkiva:

- provodno tkivo – traheje i traheidi
- mehaničko tkivo – libriformne ćelije ili drvena vlakna
- tkivo za magacioniranje – drveni parenhim

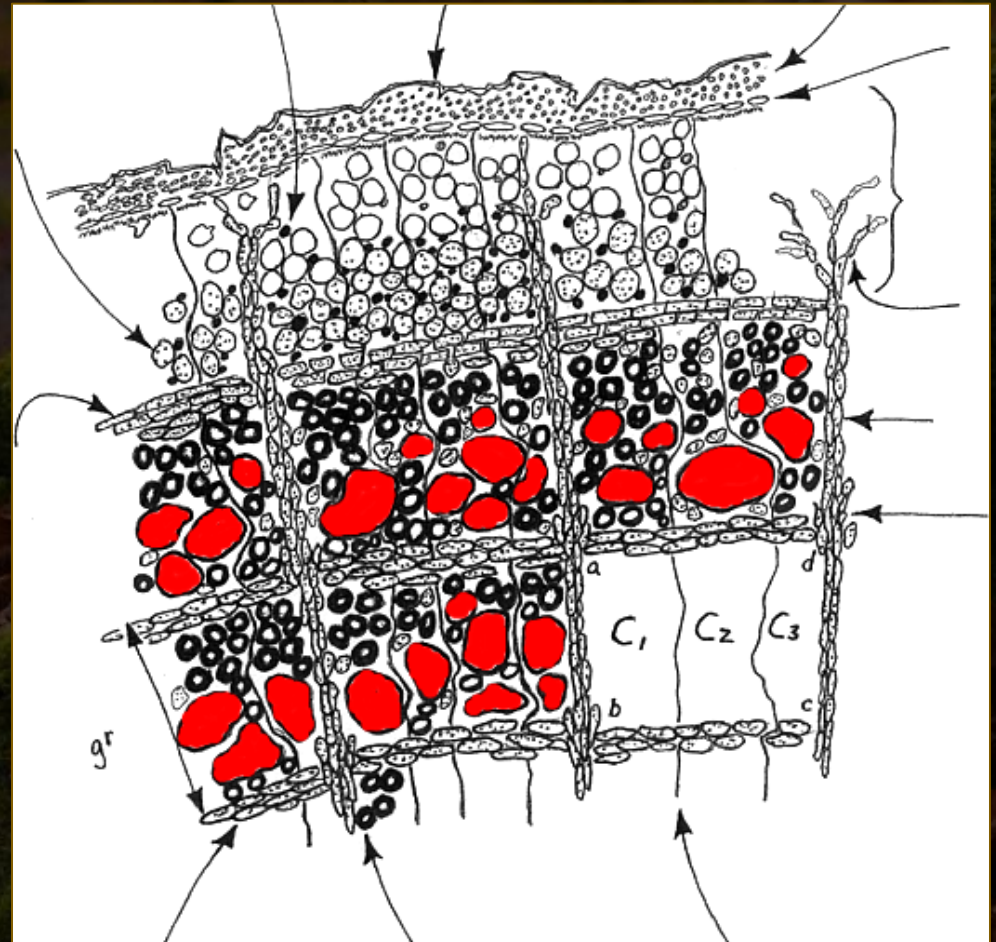

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

Drvo je izgrađeno od sljedećih tkiva:

- **provodno tkivo** – traheje i traheidi
- mahaničko tkivo – libriform ćelije ili drvena vlakna
- tkivo za magacioniranje – drveni parenhim

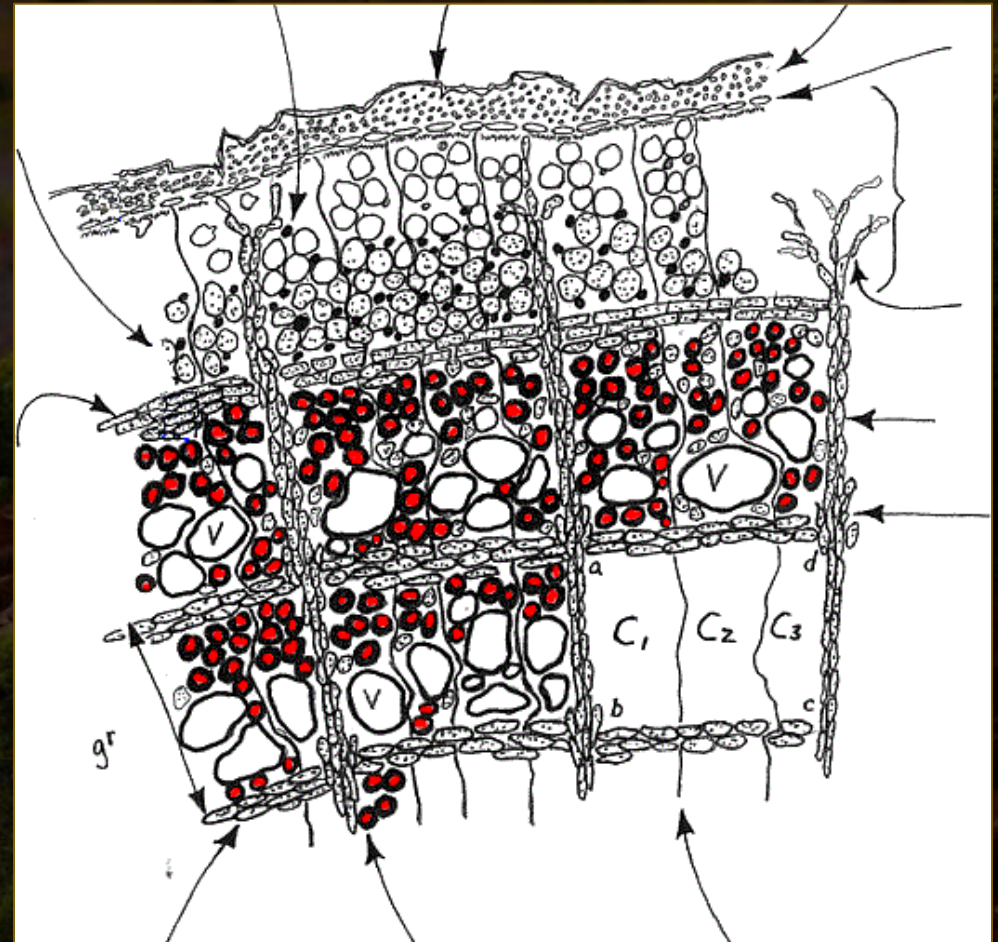

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

Drvo je izgrađeno od sljedećih tkiva:

- provodno tkivo – traheje i traheidi
- **mehaničko tkivo** – libriform ćelije ili drvena vlakna
- tkivo za magacioniranje – drveni parenhim

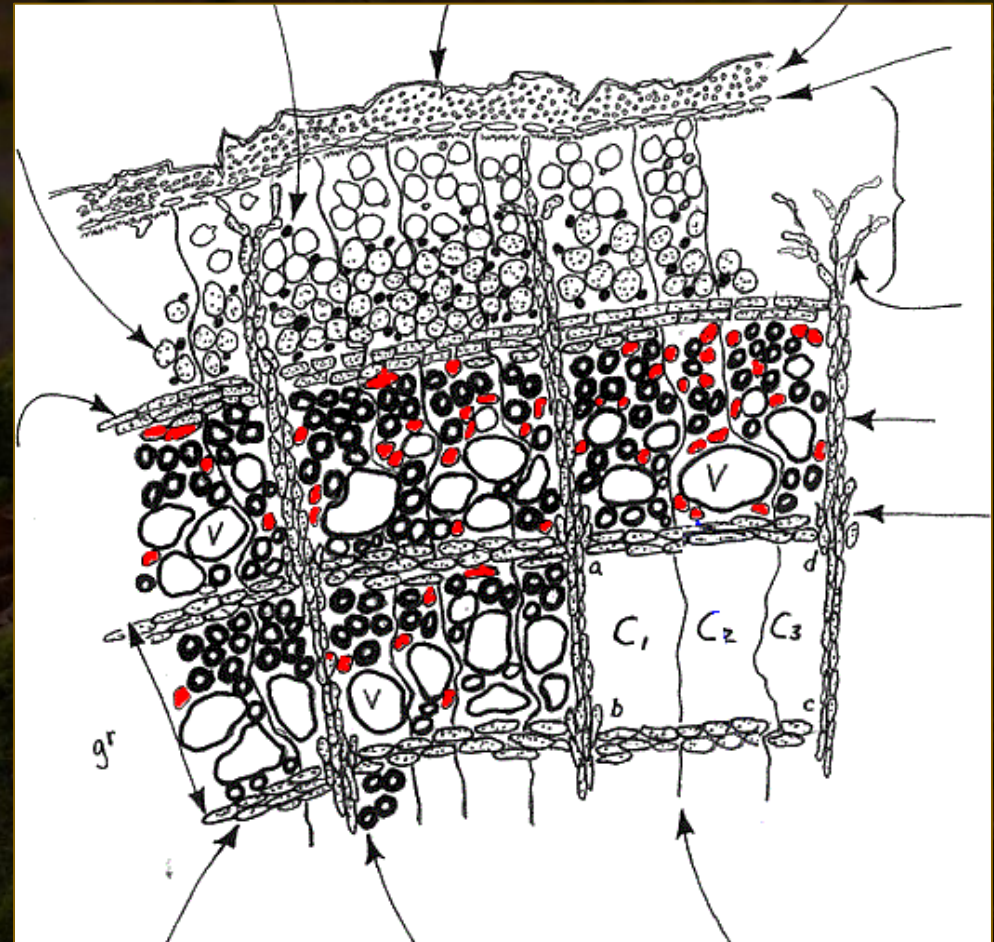

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

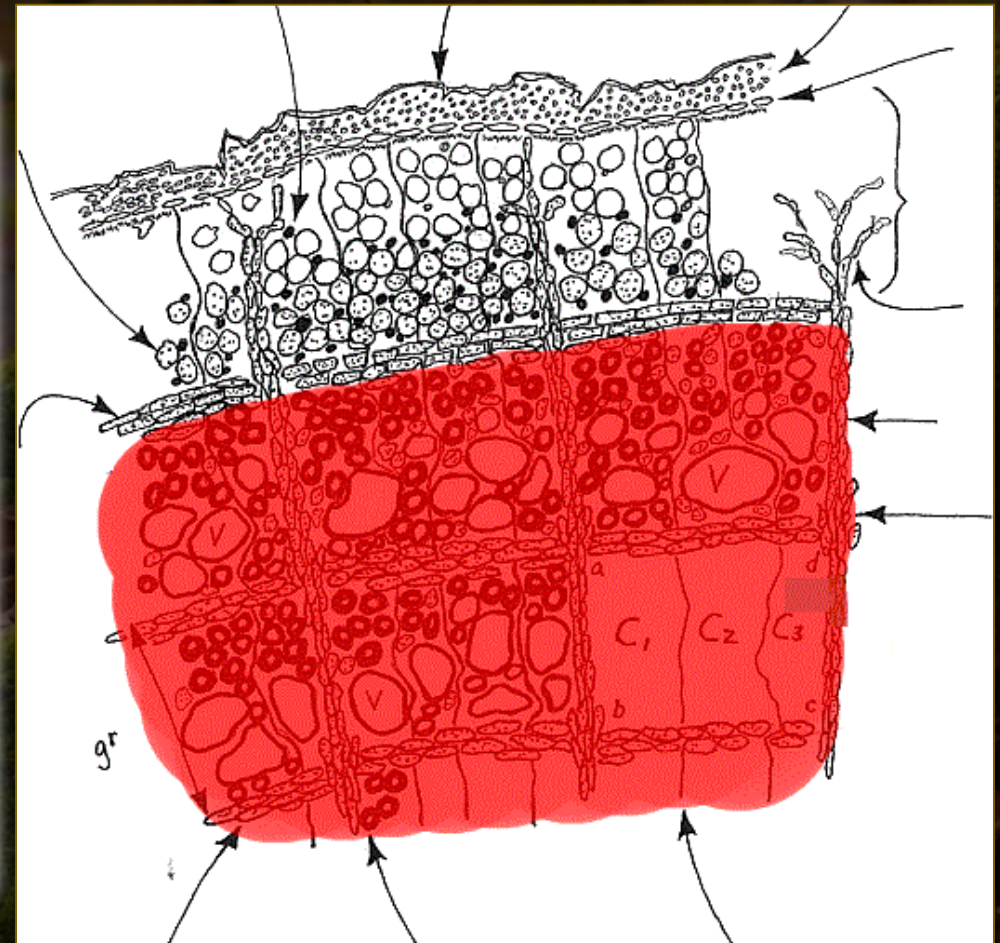
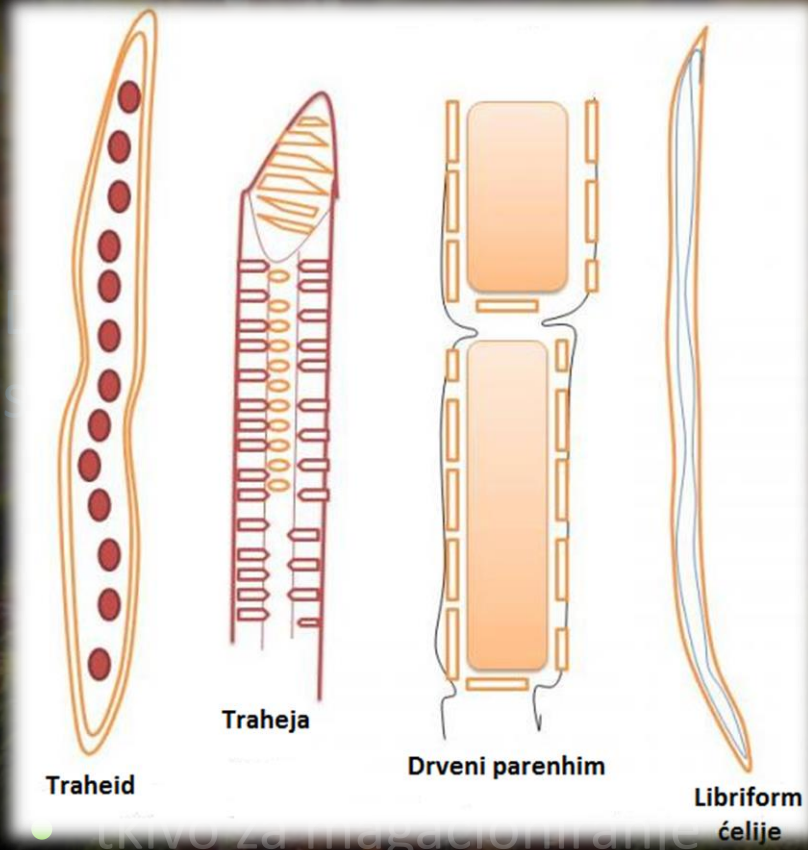
Drvo je izgrađeno od sljedećih tkiva:

- provodno tkivo – traheje i traheidi
- mehaničko tkivo – libriform ćelije ili drvena vlakna
- tkivo za magacioniranje – drveni parenhim

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

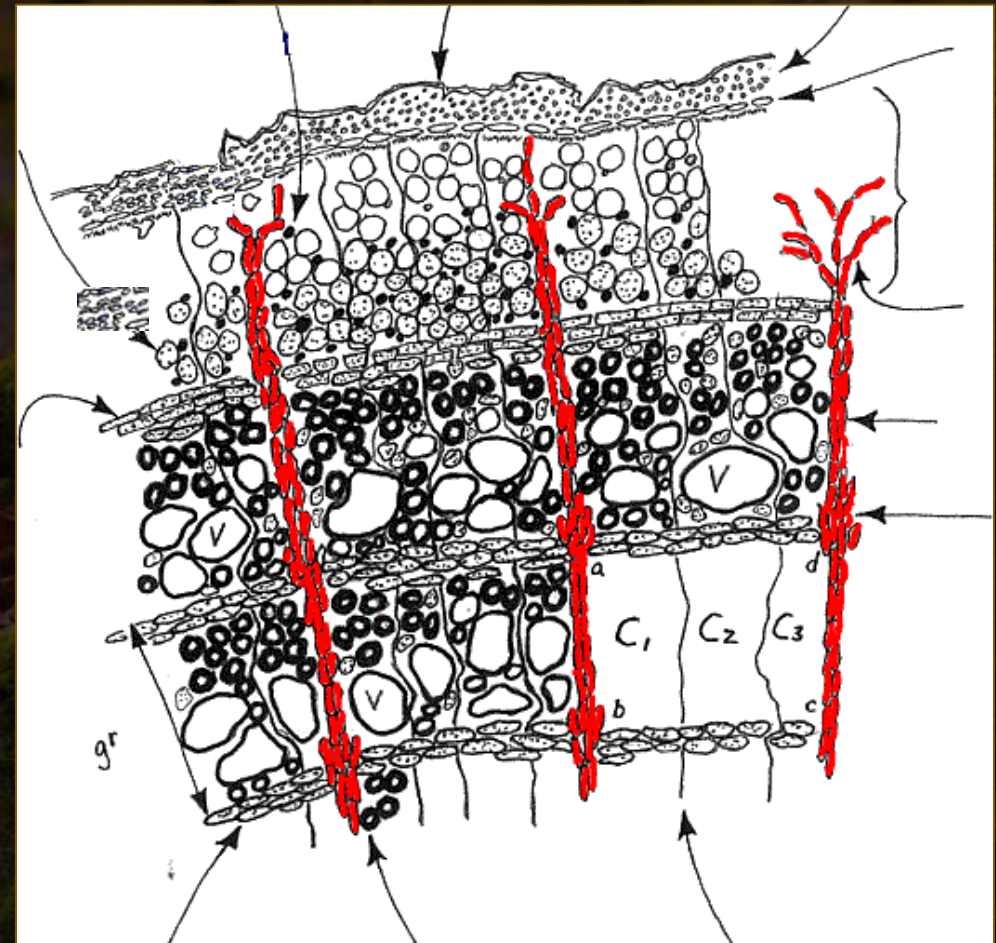

trkivo za magacioniranje
drveni parenhim

STABLO

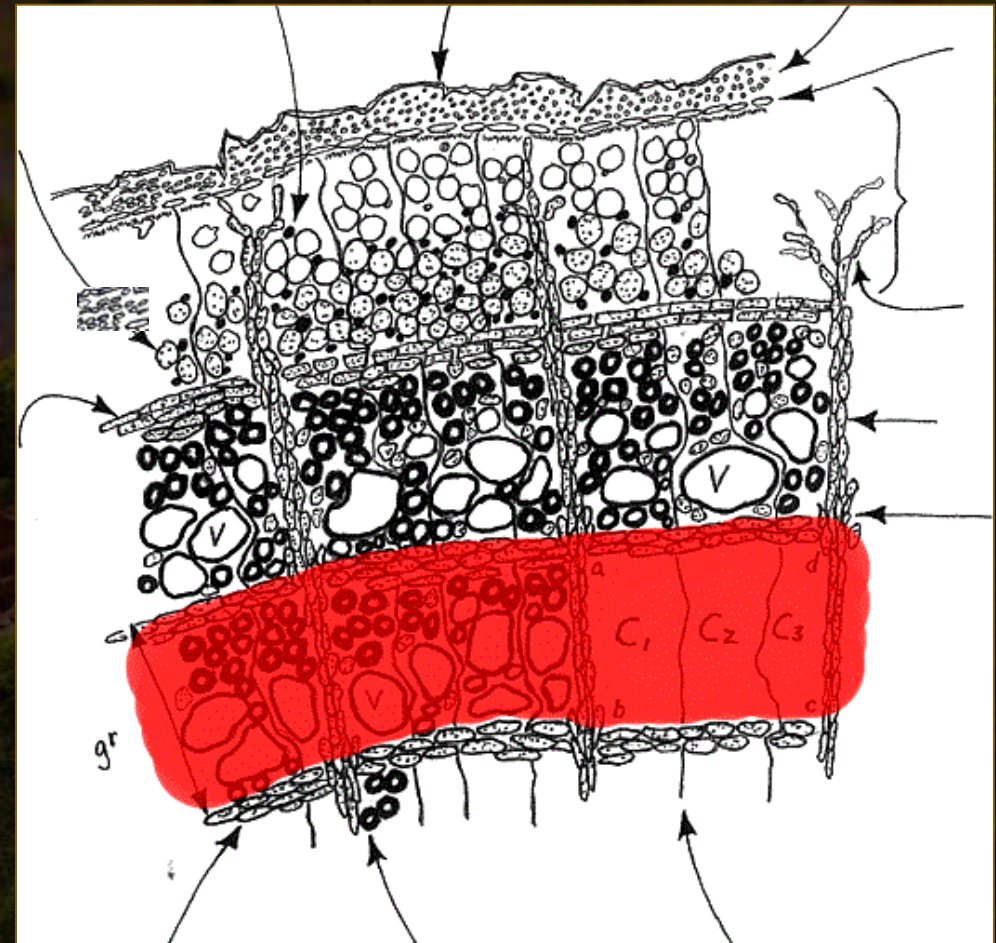
Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

- Drveni i korini zranci

STABLO

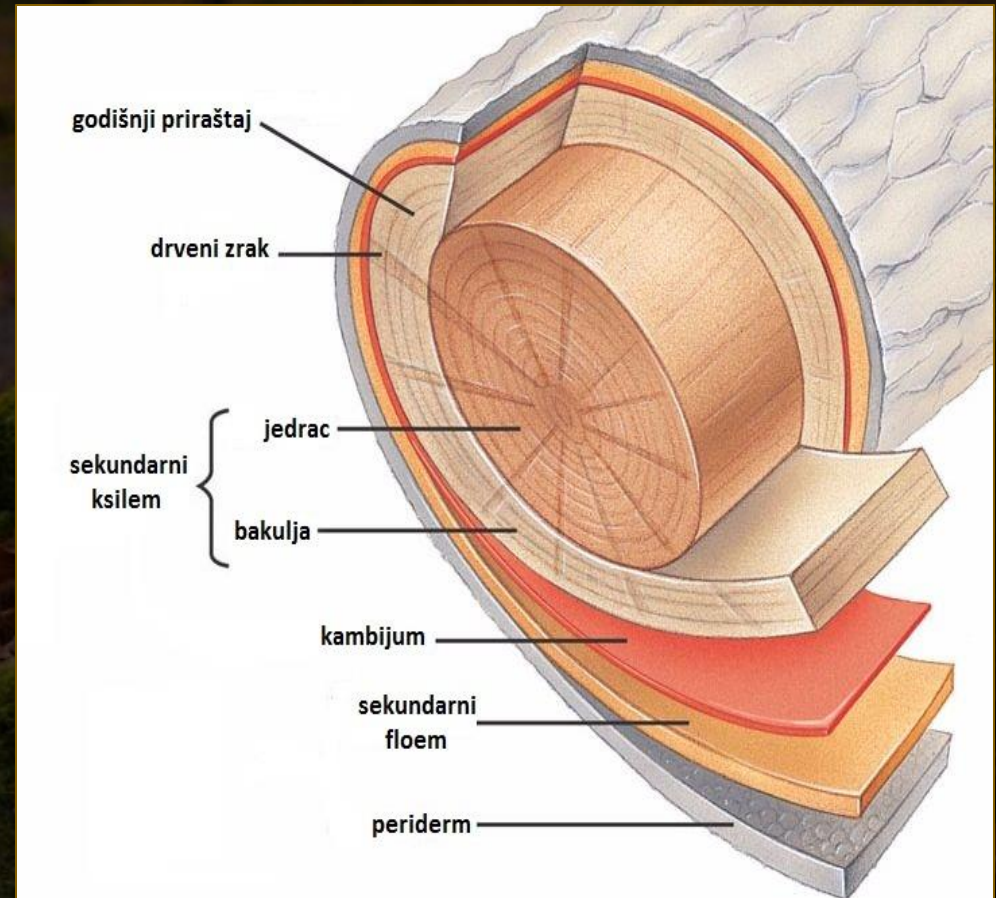
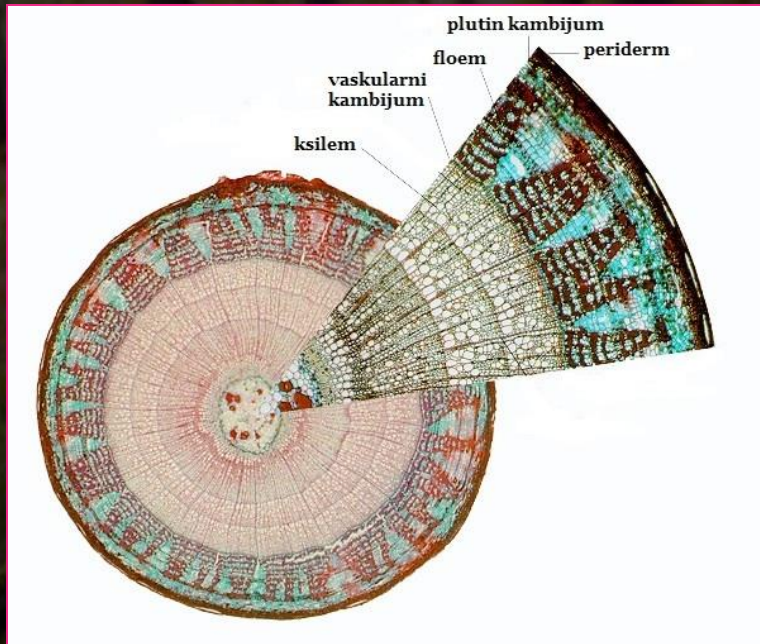
Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

- Godovi

STABLO

Drvo (*lignum*) i kora (*cortex*)

- Godovi
  - bakulja (albumum) i jedrac (duramen)

Sekundarno debljanje stabla *golosjemenjača*

STABLO

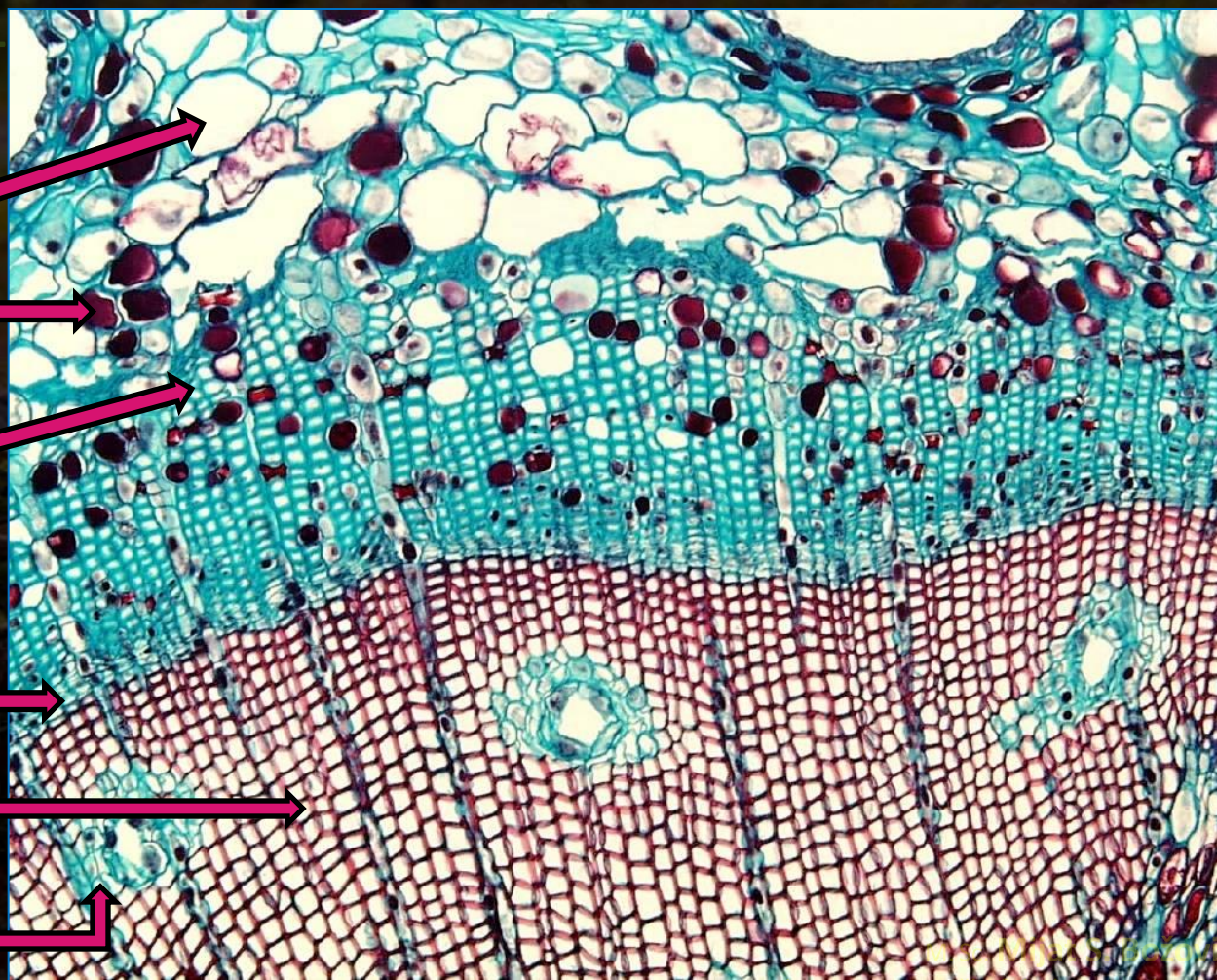
Anatomska građa stabla

- Vrši se isto kao kod drvenastih skrivenosjemenjača;
- Sekundarno drvo je po građi jednostavnije – sastoji se samo iz traheida i drvenog parenhima;
- Drveni parenhim se nalazi oko sponih hodnika – šizogeno nastalih intercelulara koji prožimaju drvo cijelom dužinom;
- Drveni zraci!
- Sekundarna kora je izgrađena od sitastih ćelija, mehaničkih tkiva i likinog parenhima;
- Korini zraci!

Sekundarno debljanje stabla *golosjemenjača*

STABLO

Anatomska građa

parenhim prim. kore

likin parenhim

sitaste ćelije

kambijum

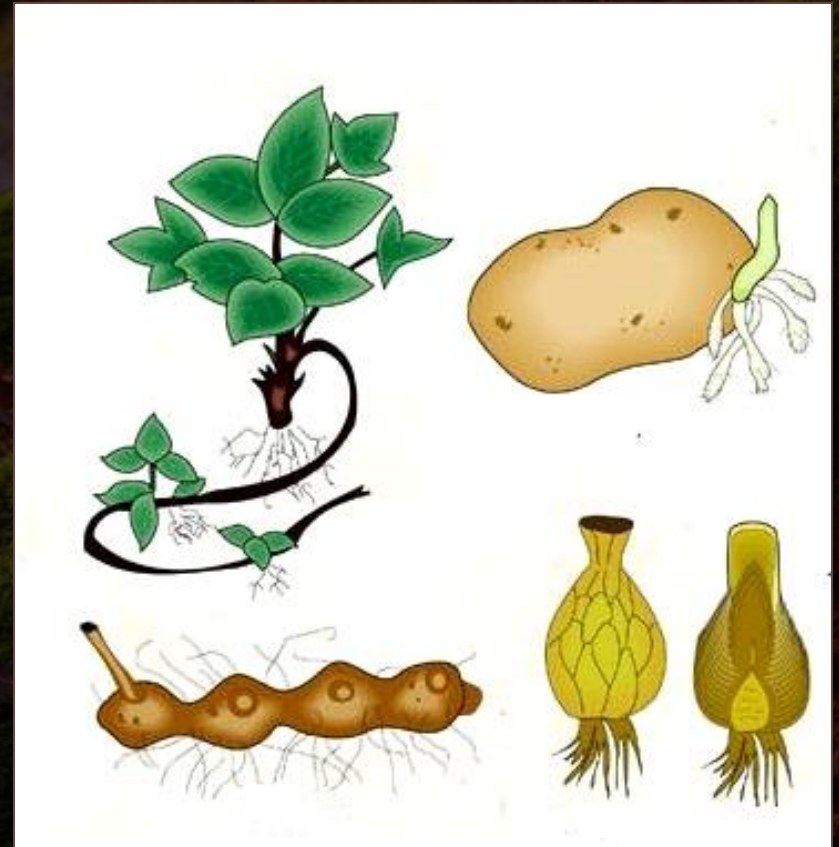
traheidi

drveni parenhim

STABLO

Metamorfoze izdanka

- Geofilni izdanci za magacioniranje hrane:
  - rizomi,
  - stolone,
  - krtole i
  - lukovice.

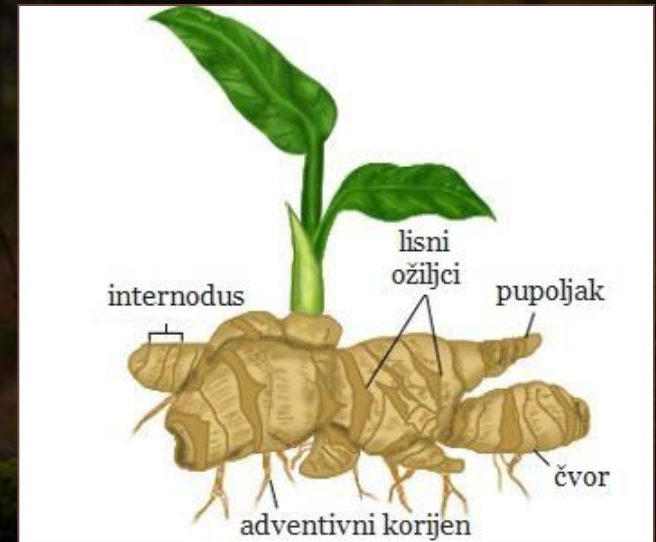

STABLO

Metamorfoze izdanka

- Geofilni izdanci za magacioniranje hrane:

- rizomi,
- stolone,
- krtole i
- lukovice.

STABLO

Metamorfoze izdanka

- Geofilni izdanci za magacioniranje hrane:

- rizomi,
- stolone,
- krtole i
- lukovice.

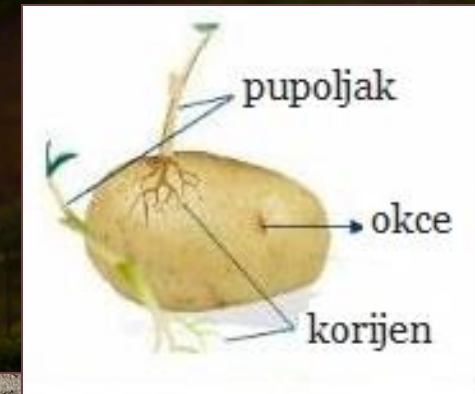

STABLO

Metamorfoze izdanka

- Geofilni izdanci za magacioniranje hrane:
  - rizomi,
  - stolone,
  - **krtole** i
  - lukovice.

STABLO

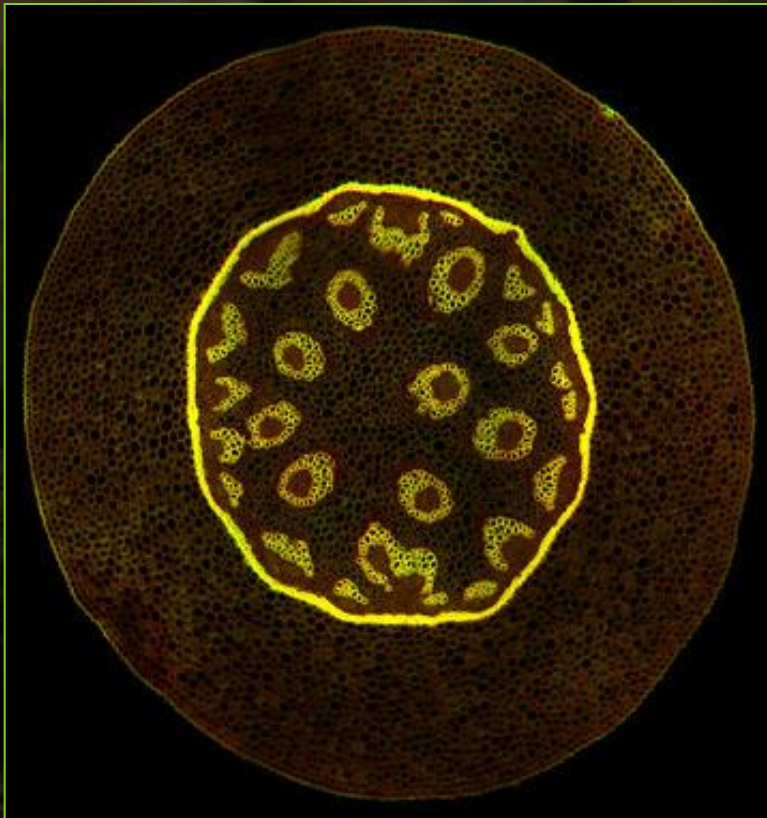
Metamorfoze izdanka

- Geofilni izdanci za magacioniranje hrane:
  - rizomi,
  - stolone,
  - krtole i
  - **lukovice.**

STABLO

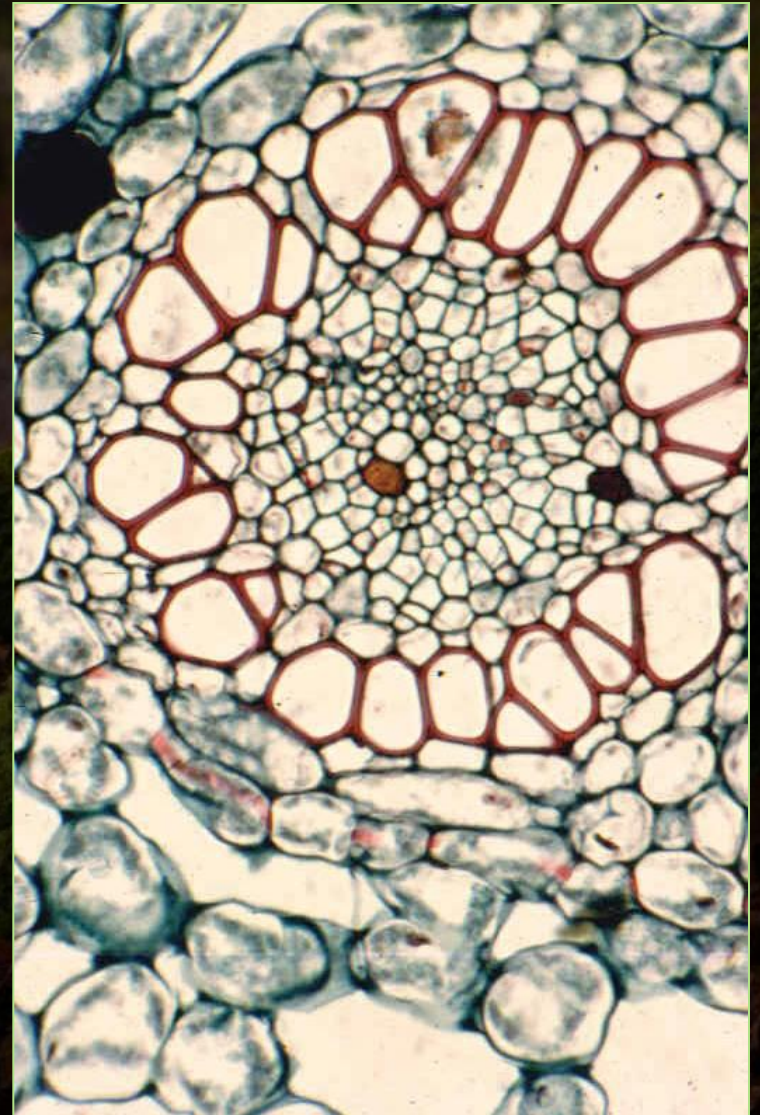
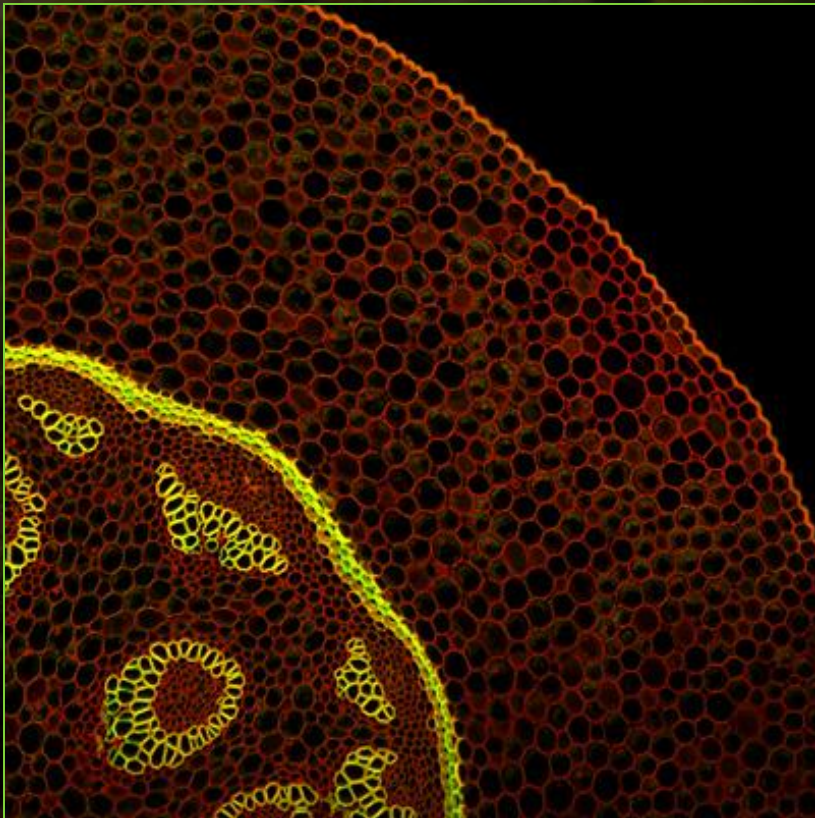
Anatomska građa rizoma

- primarna kora zauzima širu zonu i bogata je rezervama hranljivih materija;
- mehanička tkiva su slabije razvijena;
- endodermis se dobro razvijen pa se jasno odvaja primarna kora od centralnog cilindra;
- leptocentrični provodni snopići;

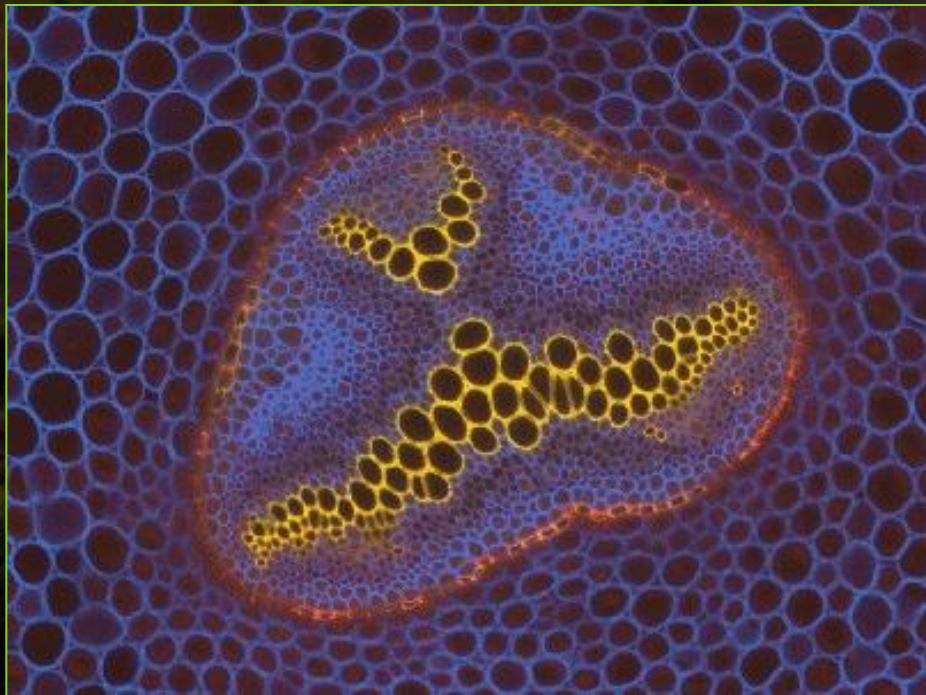
STABLO

Anatomska građa rizoma

STABLO

Anatomska građa rizoma

STABLO

Anatomska građa rizoma

